

özgürlük havası esebiliyorsa, bu, herşeyden önce, Yunan Direnişinin sağladığı bir sonuçtur. En sağdaki partilerin bile 1946-1949 Yunan İçsavaşı şehit ve gazilerine saygı gösterilerine katılmaları olgusu bu gerçeğin Yunan ulusunca teslim edildiğini gösterir.

Giriş ve Sonsöz'de İçsavaşın, Nazi-fasist işgalcilerine karşı ilk direnişin bir devamı olduğunu, İçsavaşın bir tarihsel zorunluluktan doğduğunu belirttim. Direnişe önderlik eden Yunan Komünist Partisinin (Üçüncü Enternasyonal üyesi öteki partilerin de) Ekim Devriminden bu yana izlemiş oldukları çizginin hangi tarihsel koşulların etkisiyle saptandığını açıklamaya çalıştım. Ayrıca bu partilerin içinde yaşadığımız bu dönemdeki durumları üzerinde de durdum.

Bu kitapçıkda özellikle vurguladığım nokta, gerici propagandanın sürekli olarak islediği "geleneksel Türk-Yunan düşmanlığı" temasının ne denli tarihsel kökenden yok-sun olduğu gerçeğidir. "Geleneksel" olan bir şey varsa, o da tabanda iki halkın yüzyıllar boyu süregelen kardeşlik ilişkileridir.

* * *

GİRİŞ

Αυτά που έλεγε ο Ρήγας
έναν καιρό καιρό καιρό
οι παρτιζάνοι απ'τα Βαλκάνια
το κáναν έργο ζωντανό.

Rigas Fereos (ø)

5 Nisan 1947 sabahı Yunanistan dağlarına ayak bastım. 1949 yazında Yunanistan Demokratik Ordusu'ndan (DO) yurduma dönmek üzere ayrıldım. O iki buçuk yıllık süre içerisinde esas görevim alkeri idi. Bir yandan bu görevi sürdürürken öte yandan Geçici Yunan Hükümeti Doğu Makedonya ve Trakya Bölge Temsilcilik danışmanlığı yaptım ve dağda Türkçe Savaş gazetesini yayınlanmasına yardımcı oldum. Ağır yaralanmış olmam yüzünden iki kez tedavi için Yunanistan'dan ayrılarak bize dost ülkelere gitmek zorunda kaldığım bir kaç ay dışındaki zamanı hep Yunanistan toprağında Demokratik Ordu saflarında, Yunan direnişinin insanları içinde geçirdim. O insanları anlatmaya çalışacağım.

(ø) Rigas Fereos Onsekizinci Yüzyılda yaşamış bir Yunan şairi. Süürlerinde Osmanlı İmparatorluğunda yaşayan Hristiyan ve Müslüman halkları otokrasiye karşı direnişe çağırır. Belgrad'da asıldı. Yukarıdaki dizeler şöyle:
Rigas'in dediğini - Eskiden çok eskiden
Partizanlar Balkan'da - Gerçeklere çevirdi

Düşman propagandası Yunan direnişinin yabancı müdahalesiyle oluştuğu yolunda iddialar ileri süredurmuştur. Bildiğim kadarıyla 1946-1949 Yunan içsavaşında DO saflarında savaşmış olan tek yabancı bendim: Bir Türk. Bu savaşta hiç bir zaman bir "Enternasyonal Brigad" olmadı. İngilizleri askeri işgali ve ABD'nin denetim ve yönetimi altındaki Yunanistan'da yabancının çok yönlü ve sınırsız yardımıyla ayakta tutulan bir kralcı faşist orduya karşı, Yunanistan yurtseverleri kendi halklarından güç alarak savaştılar. Nasıl Alman-İtalyan-Bulgar işgaline karşı direndilerse, müttefik kisvesiyle gelen ve ilk işgalci kadar Yunan halkına düşman olan yeni işgalcilerin vesayetini de sineye çekmediler ve savaştılar. Birinci ve ikinci Yunan direnişi bir bütün oluşturur. Ve her iki direniş Yunan toplumunun kendi iç dinamizminin ürünüdür. Yığınların, en ters koşullarda böylesine sahip çıktığı, en yiğit evlatlarını uğrunda feda ettiği bir halk savaşının dıştan ısmarlamayla, dıştan dayatmalarla gerçekleştirileceği düşünülemez.

Dıştan etkileme çabaları oldu ise bu, ters yönde olmuştur. Sovyetler Birliği yetkilileri de, komşu halk demokrasileri liderleri de iç savaşın arifesinde Yunanlı yoldaşlara işi bir silahlı savaşa vardırmalarının yanlış olacağını, manevi destek dışında ciddi herhangi bir maddi yardımın söz konusu olamayacağını açık biçimde söylemişlerdir. İşin iç savaş şeklini alan bir direnişe vardırılması Yunanistan Komünist Partisinin bağımsız kararıyla, kardeş partilerin aksi yönde telkinlerine karşın olmuştur. Yapılan doğru muydu, yanlış mıydı ayrı sorun. Ancak ne yapıldıysa Yunanlıların kendi kararlarıyla ve emperyalistlerin dayatmasına tepki olarak yapıldı.

Bu konuyu burada biraz açmanın gereği var. Yunan iç savaşı yılları, dünya güçler dengesinde ABD'nin iktisadi, dolayısıyla askeri güç olarak ağır bastığı yıllardı. ABD İkinci Dünya Savaşı'nda uzun boylu insan kaybına uğramamış, savaş kendi topraklarından çok uzakta yer aldığından maddi zararları

da çok sınırlı kalmıştı. Üstelik savaş yüzünden Amerikan kapitalizmi eşi görülmedik bir refah dönemi yaşamaktaydı. Atom bombası da 1949 yazına kadar ABD'nin tekelindeydi. Buna karşılık Sovyetler Birliği savaşın en büyük yükünü taşımak zorunda kalmış, 21 milyon insanını yitirmiş, meskûn topraklarının üçte ikisi Alman nazi kuvvetlerinin işgaline uğramış ve düşman çekilirken buralarda taş üstünde taş bırakmamıştı.

Stalin'in Ekim 1944 Moskova görüşmesi sırasında Churchill'e Yunanistan'da "savaş süresince" %90 etkinlik tanınması olgusu (mavi kalemle çizilen ünlü çizgi hikayesi) bu güçler dengesinin zorunlu kıldığı bir taviz olarak değerlendirilebilir.

Ve gene, Yalta'da da aynı Stalin'in, Churchill'in anılarında yazdığına göre, gene kendisine, Yunanistan'da Alman işgali döneminin işbirlikçilerini silahlandırarak halka karşı faşist bir terörü kışkırtıp toplumdaki en gerici güçlere dayanan bir kralcı düzen kurma işine soyunmuş olan İngiltere'yi "eleştirmeye hiç niyetli olmadığını" söylemesi ve ardından İngiltere'nin Yunanistan'daki politikasına tam bir güveni olduğunu belirtmesi gibi kraldan fazla kralcı bir tutum bile, bir bakıma aynı biçimde değerlendirilebilir.

1945 Ocağında Molotov'un Moskova'da Partsalides ile görüşmesinde ayaklanmaya karşı çıkışını ve Yunanlı yoldaşlara bir demokratik cephe ile seçimlere katılmalarını önermesi de aynı Sovyet tutumunun bir başka sorumlu tarafından dile getirilmesidir.

Komşu halk demokrasileri liderlerinin görüşü de farklı değildi: Yunan Komünist Partisinin bir ayaklanma durumunda destek istemi içeren yazısına Dimitrov'un cevabı açıktır: Dimitrov Bulgaristan ve Yugoslavya'nın İngiliz silahlı kuvvetlerine karşı ELAS'ın tarafını tutmasının bugün Yunanlı yoldaşlara pek az yarar sağlayacağını ama buna karşılık Yugoslavya ve Bulgaristan'a zarar getirebileceğini belirttikten

sonra, "Yunanlı dostlar bunu hesaba katmalıdırlar. Yunanlılar ve ELAS kendi lehlerine olmayan bu durumdan çıkış yaparak hareketlerini yönlendirmelidirler. İpi fazla germemeli, tam tersine kuvvetlerini olabildiğince korumak ve demokratik programlarını gerçekleştirecekleri daha uygun bir zamanı bekleyebilmek için özel bir esneklik ve manevra yeteneği gösterebilmelidirler" diyor.

Evet, Sovyetler ve müttefikleri Yunanistan'da "ipin fazla gerilerek" bir ayaklanmaya vardırılmasına karşı idiler. Çünkü bu, Yunanistan'da iç durum ne olursa olsun, güçler dengesinin sosyalist kampın aleyhine olduğu bir dönemde emperyalist kampa bir cephe savaşı açmak demektir.

* * *

Özellikle destalinizasyon döneminin hızlı anlarında Stalin'in Yunanistan'ı "sattığından", Stalin'in Yunan halkına "ihanetinden" çok söz edildi. Böyle bir iddia, mantıklı olarak, Stalin'in "ihanet" duruma düşmemek için, Yunanistan'ı kendi etki alanına almak amacıyla askeri müdahaleyi göze almış olan İngiltere ve Amerika'nın karşısına mukabil askeri güçle çıkması gerektiği savını içerir. SSCB'nin buna kalkışması o dönemde iktisadi ve askeri güç bakımından üstün durumda olan ABD'deki en gerici güçlerin tam olarak berirleyici duruma geçmelerini sağlar, harp kundakçılarının ekmeğine yağ sürerdi. ABD'de Demokrat Partinin- en sağ kanadının bir temsilcisi iktidarın başındaydı. Truman Potsdam'a yalnızca savaşta uzun boylu yıpranmamış hatta savaş yüzünden zenginleşmiş bir ABD'nin başkanı olarak değil, aynı zamanda nükleer silahı tekelinde tutan en güçlü emperyalist devletin temsilcisi olarak gelmişti.

Bu gibi iddiaların arkasında Yunan halkının yahut da herhangi bir halkın devrim yapacaksa bunu kendi toplumunun

iç dinamizmiyle kendi emekçi halkına güvenerek değil, dışarıdan gelecek olan bratuşkaların işe karışmasıyla yapabileceği inancı, daha doğrusu inançsızlığı yatar. Ocinsten ithal malı devrimlerden hayır gelmediği ortadadır. Evet, devrim yapacaksın kendi ulusal güçlerine güveneceksin. Uluslararası alanda ittifak kurabileceğin güçler burada ancak bir yedek güç olarak değerlendirilebilir.

* * *

YKP'nin 1945'de genel seçimlere katılarak legalite olanaklarını sonuna kadar kullanmaması sonradan mahkûm edildi. YKP'nin çizgisini belirlemede baş rolü oynamış olan Zahariadis'in bile, bu görüşe katıldığını gördük. Acaba, Dimitrov'u Molotov'un öğütlerine uyularak burjuva parlamentarizminin olanaklarından yararlanmakla yetinmek, işi silahlı direnişe vurdurmak gerçekten doğru muydu?

Bu soruya kesin bir cevap vemedi önce sorunun değişik yönlerini doğru değerlendirmek zorunluluğu var. İç savaşın yenilgiyle sonuçlanmasına bakarak savaşın gereği konusunda olumsuz hükme varmak bizi olsa olsa "ancak zaferin garantili olduğu durumlarda savaşa girişmek doğrudur" gibi bir yargıya götürür. Ezilenler, sömürülenler yüzyıllar, binyıllar boyu sömürü düzenine karşı kendi anlayışlarına göre insanların daha mutlu yaşayabileceği bir toplum yaratmak için direnişlere, savaflara giriştiler. Bunların çoğu yenilgiyle sonuçlanmıştır. Ama tarih tekerleği gene de ileri doğrultuda döndü. Yenilgiye uğrayan devrimler sonra gelenlerin esin kaynağı, tarihsel dayanağı olmaktan geri kalmadı. Bir örnek: Paris Komünü de yenilgiyle sonuçlanmıştır. Ve Marx bu sonu önceden görebilirdiğinden Fransız proletaryası tarafından iktidarın silahla zaptedilmesine başından karşıydı. Ama ok yaydan çıktıktan sonra ve ilk proletarya iktidarı gerçek olunca O, Komünün en coşkulu

savunucusu oldu. Komünarlardan "gökleri zaptetmeye gidenler" diye söz etti. O hiç bir zaman "ben dememiş miydim?" diyenin bilgiç durumuna düşmedi. Ve yenilgiye karşın Paris Komünü sonraki devrimlerin esin kaynağı, tarihsel dayanağı oldu.

Yunan iç savaşını değerlendirirken Marx'ın tutumu bize örnek olmalıdır. Asıl büyük facia Alman-İtalyan-Bulgar işgalcilerine karşı bütün dünyada hayranlık uyandıran bir kurtuluş savaşı verdikten sonra, Yunan halkının İngiliz-Amerikan emperyalizminin vesayetini ve onun dayattığı halk düşmanı rejimi direnişsiz sineye çekmesi olurdu.

"İşi silahlı ayaklanmaya vardırma yanlıştır, seçimlere girilmeli, legalite olanaklarından yararlanılmalıdır" diyenler dünya ölçüsünde güçler dengesi bakımından sorunu doğru koymuş olabilirler. Ama bizce o dönemde Yunanistan gerçeği açısından her ne pahasına olursa olsun legaliteden yana olmak teslimiyetten yana olmaya eşitti. Neydi bu gerçek?

Varkiza'dan hemen sonra İngiliz işgal kuvvetleri faşist çeteleri silahlandırmaya başladılar. Bunlar daha önce Almanlarla işbirliği etmiş faşist terörün vurucu gücü idi. Kendilerine devredilen silahlar Vakiza anlaşması gereği ELAS'ın kendi eliyle teslim ettiği silahlardı. Bu faşist terör çeteleri kolluk kuvvetlerinin himayesindeydiler. Çok kez birlikte iş görüyorlardı. Silahlarını bırakarak köylerine, kentteki mahallelerine dönen ELAS'çılar yer yer bu silahlı faşist gruplar tarafından linç ediliyordu. Kısa zamanda bunlar kırsal bölgelerde egemen oldular ve dayanılmaz bir terör havası estirdiler. Savunmasız yakaladıkları yurtseverlerin kellesini kesip kazıklara takarak kasaba meydanlarında teşhir etmek bunların eski marifetiydi. Yunanistan'da kendilerine kelle başına ödül veriliyordu. "Yüzde 90 İngiliz etkinliği" işte böyle sağlandı.

Siyasal üstyapının doruğunu ise kral ve kraliçe çevresindeki en gerici ekip ve burjuva politikacılar oluşturacaktı. Bu koşullarda bir burjuva parlamenter demokrasisinin varlığından

söz edilemez elbet. "Burjuva demokrasisinin olanklarından sonuna kadar yararlanılmakla yetinilmeliydi" diyenlerin söz konusu olankları abarttıkları açık.

Almanlarla işbirliği yaparak ihanet batağına batmış, dolayısıyla yurtsever güçlerle kan davası olan, İngilizlerce yeniden silahlandırılmış sağın, silahsız bir sol ile karşı karşıya geleceği bir seçim oyununu sineye çekmek, sağın kazandırılacağı önceden bilinen böyle bir seçimin sonuçlarına razı olmak, dolayısıyla ulusal kurtuluş savaş boyunca halk verdiği sözden, bağımsız ve demokratik bir Yunanistan gerçekleştirme sözünden dönmek ve bu dönneğin maddi manevi çöküş biçimini alacak olan sonuçlarına katlanmak; ya da zaten dağlarda faşist teröre tepki olarak kendiliğinden oluşan direniş birimlerine dayanarak çete hareketini genişletmek ve direnmek.

Seçilen ikinci yol oldu. Ve o dönemde buna karşı çıkan pek yoktu. Biz dağda DO'nun niçin kurulduğunu halka böyle anlatıyorduk, halkda pek güzel anlıyordu.

* * *

İç savaş kızıştıktan sonra da Sovyetler Birliği'nin olsun, Halk Demokrasilerinin olsun tutumu uzun boylu değişmedi. Elbette ki Yunan devriminden yana idiler. Ama bu yana oluş, genel niteliğiyle, manevi destekten ibaret kaldı. Maddi yardım çok sınırlıydı. Ağır yaralılar tedavi için kabul ediyorlardı. Bizim bölgede (Doğu Makedonya ve Trakya) Batı ülkeleri Kızılhaç'ından sağlanan az miktarda giyim eşyasını DO'ya devrettiler. Öteki bölgelerde bir miktar yiyecek yardımları da oldu. Silah ve cephaneye gelince, bunda da yardımın, bir tahmine göre, DO'nun elindeki silahlara oranı yüzde yarımdan (%0,5) ibarettir.

Ne denli zor durumda kalırsa kalsın bir birliğin Halk Demokrasileri topraklarına sığınmaya kalkışması yasaktı. Bu

yaşağı çiğneyen provokatör durumuna düşebilirdi. Uzun süre Halk Demokrasileri yalnızca ağır yaralıları kabul etmekle yetindiler. Gebe kadınları bile kabul etmiyorlardı. Dağ koşullarında doğum yapmak tehlikeli olacağından evlenmek yasaktı. Ve bu yasak ELAS zamanından beri, yıllardan beri sürmekteydi. Bu, en bilinçli, en yiğit bir devrimci kuşağının zürriyetten yoksun kılınması demekti. Sonlara doğru olanaklar doğdu ve evlenme izni çıktı. Yunan dağlarında çeteciliğin beline sahip olma kuralı uygulanmıştır. Çetecilik yasaları doğa yasalarından üstün tutulmuştur.

Kurtarılmış bölgelerde en bağınaz müslüman köylerinde bile genç kız, genç gelin gece yarısı kırdan kalmış ineğini iki dağ aşarak aramaya gidebilirdi. Dağlarda tam bir ırz, namus güvenliği sürdürülüyordu.

Demokratik Ordu saflarına katılanlar, hiç değilse bizim bölgede genellikle köydeki giysileriyle askerlik yapmak zorundaydılar. Kara kışı bir tek yün kazakla geçiren Yunanlı genç kızlar vardı. Silah altına alınan Rodop köylüleri, Türkler ve Pomaklar, ki bunların bir kısmı tekerleğin henüz girmediği ücre dağ köylerinden gelmekteydi, kendi evlerinde dokunan kaba şayaktan ilkel giysilerle, başlarında keçe küllah ve sarık, Fatih Sultan Mehmet zamanında ne giyorlardıysa onunla taburlar oluşturuyorlardı. Üzerlerinde yirminci yüzyılın nişanesi olarak yalnızca omuzlarındaki ELAS'dan kalma Alman piyade tüfeği, ayaklarındaki otomobil lastiğinden çarıklar vardı. Bu çarıkların teki bir-bir buçuk kilo gelir. Ve bu çarıklarla gerektiğinde günde onbeş yirmi saat yürümek zorundaydılar. O dağ çocuklarının ayakları bile bu kadarına zor dayanır. Sabah tek milinde tabura "Hazirol!" (Prosohi) komutu verdin mi oto lastiğinden çarıklarla hazirola geçiş ona göre olur. "Şu insanlara, ayaklarına birer çift postal, sırtlarına birer kaput ve başlarına birer kep verebilsek. 'Hazirol!' komutu verdiğimizde topukların birbirine vurmasıyla tek ses duyulabilse savaşı kısa zamanda kazanırız"

diye düşündüğüm ve söylendiğim olmuştur.

Evet, Sosyalist blok başından beri Yunanistan'da bir halk ayaklanmasına karşıydı. Savaş patlak verdikten sonra da bu savaşın kangrenleşmeden bir an önce sona ermesinden yana oldu. Ve bu durumda DO için kendi yağı ile kavrulmaktan, yani tüm ikmalî Yunanistan toprağından yapmaktan başka çare yoktu.

YKP yönetiminin iç savaşa ilişkin hatalarından çok söz edildi. YKP yönetiminin Lübnan'dan Varkiza'ya kadar, daha önceleri de ve daha sonraları da önemli hatalar işlediği bir gerçektir. Ama, eski ve yeni YKP yönetimi dahil, hemen herkesin 1945 seçimini boykot edilmesini ve işin iç savaşa vardırılmasını hata saymasını biz olaylardan sonra bilgelik (wisdom after events) olarak, olguyu tarihsel çerçevesine yerleştirmeden varılan bir yargı olarak değerlendirmekten kendimizi alamıyoruz.

İç savaş sırasında güdülecek askeri strateji konusunda iki görüşün çatıştığını biliyoruz. Bir yanda DO kuvvetlerini nizami ordu biçiminde örgütleyerek kralcı faşist kuvvetlere karşı cephe savaşı vermeyi ve bir an önce sonuç almayı savunan Zahariadis'in YKP III. Plenum toplantısına kabul ettirdiği görüş, öte yanda çete savaşını sürdürmeyi ve düşmanı uzun soluklu bir savaşta yıprata yıprata dize getirmeyi savunan, Markos başta, kapitaneosların çoğunluğunun savunduğu görüş.

Bu konuda yazı yazarların çoğu bu iki görüşün çatışması üzerinde ayrıntılı olarak duruyorlar. Bunlar çizdikleri tabloyu akla karaya boyayıp bütün günahları "dogmacı" olarak nitelendirdikleri Zahariadislere, Joanideslere, bütün sevapları da, başta Markos olmak üzere, çetecilik geleneğinin temsilcisi kapitaneoslara, "dağcılara" yakıştırıyorlar. Vardıkları sonuç yenilginin "dogmacılar"ın görüşünün üstün gelmesinden ve gerilla savaşının sürdürülememesinden ileri geldiğidir. Yazılanlardan, "eğer 'dağcılar'ın görüşü üstün gelseydi sonuç

yenilgi olmayacaktı" gibi bir mantıki sonuç çıkıyor.

Nizami ordu örgütlenmesine geçilerek kuvvetleri Gramos-Vitri bölgesine yığıp bir cephe savaşı vererek ve kurtarılmış bölgeler alanına kentleri de katma yolundaki YKP III. Plenum kararının, sonuç yenilgi olduğuna göre, yanlış bir karar olduğunu bugün biliyoruz. Markos'un bu karara karşı çıkarken ileri sürdüğü savları tarih doğrulamıştır. O, Zahariadis'in önerdiği Gramos bölgesine 15 binlik bir yedek kuvveti yığma operasyonunun bir yedek yaratma hareketi değil, öteki bölgelerin terkedilmesi pahasına gerçekleştirilecek mevcut kuvvetleri bir noktadan ötekine kaydırma hareketi olacağına işaret ediyor. III. Plenum'un DO kuvvetlerinin sayısal gücünü yükseltme kararını ancak DO'nun sırtından yerine getirebileceğini, oysa DO'nun aktif bulunduğu öteki bölgeleri terketmesinin yeni kuvvet seferber etme olanaklarını da terketmek demek olacağını belirtiyor, ve "Eğer bütün birliklerimizi Gramos'a toplarsak, düşmanın şimdi dağıtmak zorunda bulunduğu kuvvetlerinin büyük bir bölümünü serbest bırakmış oluruz ve bizim 25 bin kişiden ibaret olan kuvvetlerimizin üzerine bütün kuvvetlerini sürme olanağını ona sağlamış oluruz. Bugün hükümet ordusu 170 bin kişilik bir ordudur" diyor.

Ama bu doğru değerlendirmeden, eğer kuvvetler dağıtık tutularak ülke düzeyinde gerilla savaşı sürdürülseydi zafere ulaşılırdı yargısı çıkarılamaz. Bundan ancak çete savaşı taktiklerinin sürdürülmesiyle direnişin daha uzun bir süre sürdürülebileceği ve bu arada, uygulanacak, en gerici güçlerin tecrit edilmesini ve YKP'nin etkilediği yığınlar dışındaki demokratik güçlerin cephe birliğinin de sağlanabilmesini hedef alan doğru bir çizgiyle, bir politik çözüm için askeri gücün yararlanılabileceği sonucu çıkarılabilir.

Ancak şu da bir gerçektir ki Yunanistan'da koşullar uzun soluklu bir çete savaşının sürdürülmesine de elverişli değildi.

1949 yazında Vitsi ve Gramos'da yığılan DO kuvvetleri 15 bin kişiydi ve bunlar kendilerinden on kat daha büyük kuvvetlerle ve ikişer ton patlayıcı madde taşıyan, zamanın tahrip gücü en yüksek uçaklarıyla, dağ doruklarını cehenneme çeviren napalm ile saldıran bir düşmana karşı kahramanca savaştıktan ve binlerle sayılabilecek kayıplar verdikten sonra Arnavutluk topraklarına çekilmek zorunda kaldılar.

Yunan iç savaşında eğer iç ve dış güçler dengesi durmadan düşmanın lehine bir gelişme göstermeseydi 1949 Ağustosunda Vitsi ve Gramos bir yöresel çatışmada düşmanın üstünlük sağlama sıندان ibaret kalabilirdi. İkinci direnişte iki taraftan 150 binin üstünde insan ölmüştür. Ulusal kutuluş savaşının yarım milyon kurbanını da buna eklersek Yunanistan nüfusunun onda biri eder. 1943-1949 yıllarında Yunan devrimcileri nice ölümler, nice yenilgiler görmüşlerdir. Ama bunlar hep savaşı sürdürme azmini, bileyen yenilgiler oldu. Ağustos 1949 Gramos ve Vitsi savaşından sonra DO'nun bir iki bin kayıp vererek dağ doruklarını düşmana terketmek zorunda kalışı sonucu ülke düzeyinde direnişin durmasını, yalnızca şu ya da bu savaş taktiklerinin kullanılıp kullanılmaması ile açıklayamayız. Eğer gerçekten uzun soluklu çete savaşını sürdürmeye elverişli koşullar olsaydı bu ülkede, besbelli ki, Gramos'tan sonra Yunan dağlarına bir mezarlık sessizliği çökmezdi.

İç savaşın kesin bir yenilgiyle sonuçlanmasının, Yunan solu için verilen kayıplar yanında en olumsuz sonuçlarından biri onbinlerce devrimcinin, Parti ve DO'nun en iyi kadrolarının onyıllar boyu sürgünde yaşama zorunluluğunda bırakılmasıdır. "Ölen öldü kalan sağlar bizimdir" diyemedik. Savaşta ölen öldü, ama kalan sağlar da Yunanistan toprağında verilen sınıf savaşı açısından çok uzun yıllar "bizim" olmadı. Yunan gerçekliğinin içinde olmak ve savaşa doğrudan doğruya katkı bakımından, Gramos'da şehit düşenle örneğin Batı Asya'nın Taşkent şehrinde otuz yıl mülteci hayatı yaşayan arasında uzun

boyulu fark yoktu.

Bütün bu söylediklerim savaş sırasındaki gözlemlerim sonucu, daha o zaman üzerinde düşündüğüm ve yargıya vardığım şeyler değil. Biz tabandakiler, Parti lideri Zahariadis ile Başkumandanımız Markos arasında, en temel sorunlarda görüş ayrılığı olduğunu bilmiyorduk. Böyle bir şeyi aklımızdan geçirmiyorduk. Bizim tutumumuz aldığı emirleri yaratıcı bir tutumla, elinden geldiğince kusursuz uygulamaya çalışan askerin tutum ve davranıştıydı.

Zaten bölgemiz olan Doğu Makedonya ve Trakya'da çete savaşı dışında bir taktik uygulama söz konusu değildi. Gramos uzaktaydı ve orada savaşın nasıl sürdürülmesi gerektiğini elbetteki baştakiler bilirlerdi.

Olaylara otuz küsur yıl uzaktan bakan kişi bu uzun süre içinde dünyada ve Yunanistan'daki gelişmelerin sağladığı deneyimlerden yararlanarak belki de çok isabetli gibi görünebilen yargılara varabiliyor. Bizce bunların fazla bir değeri yoktur.

İşlenen bütün hatalara karşın Yunan iç savaşı, günahıyla, sevabıyla, yalnız Yunan halkının değil, tüm ilerici insanlığın daha iyi bir dünya uğruna çağlar boyu verdiği mücadelenin bir parçasıdır. Bir emperyalist bloka karşı ulusal kurtuluş savaşı verenler, pek az istisnalarla, müttefik kisvesiyle askeri güç olarak gelen öteki emperyalist blokun ülkede gerici, işbirlikçi güçlere dayanarak vesayetini kurmasına karşı direndiler ve yıllarca dünya devriminin nabızı Yunanistan dağlarında attı. Bunca kurban boşuna değildir. Balzac'ın "Hiçbir toprak kurbanların kanıyla sulanan topraktan daha verimli değildir" anlamında bir sözü var. Bu Yunanistan için de doğrudur. Bugün Yunanistan'da demokrasi varsa, hatta daha gerilere gidelim, cunta döneminde, aynı sömürge güçlerin fedaisi durumunda olan Yunan Cuntası bugünkü Ankara cuntasının yapabildiği zulmü aynı ölçüde

yapamadıysa, emperyalizm uşaklığını biraz olsun maskeleyemiyorunda kalarak emekçi halkın iktisadi kazanımlarına Türkiye'deki kadar el uzatamadıysa, bu, Yunan halkının kurtuluşu uğruna katlanmış olduğu fedakarlıkların, bu uğurda verdiği kurbanların daha ağır basmasından ötürüdür. Evet, kurbanlar boşunda ölmedi. Onlar, DO saflarında tüm savaşanlar Yunan ulusuna onur kazandırdılar. Ve ben bir Türk olarak bu şanlı savaşa katılıp mütevazı bir görev yerine getirebildiğim için, Yunan halkının en temiz, en yiğit evlatlarıyla haklı bir mücadelede omuz omuza durabildiğim için gururluyum, mutluyum.

Besbelli ki Yunanistan o dönemde dünya ölçüsündeki soğuk savaşın sıcak savaşa dönüştüğü bir alandı. Sovyetler Birliği ve Halk Demokrasileri belli nedenlerle sınırlı kalan olanakları ölçüsünde Yunan direnişinden yana oldular. Anglo-sakson cephesi ise Alman-Nazi işgalcilerinin işbirlikçisi faşistlerin, burjuva politikaların ve kralın çevresindeki gerici kligin rol oynadığı halka karşı ittifaktan yan oldular. Bu gerici ittifakta başı çeken bir Papagos, siyasal renk bakımından, bir Papadopoulos ya da bir Evren'den hiç de farklı değildi. Dünya ölçüsündeki bu güçler mevzilenmesinde bir Yunanlı yurtseverin ya da herhangi bir sömürülen ülke yurtseverinin bir tek yeri olabilirdi: kendi ülkesinde bağımsız ve demokratik bir düzenden yana güçler safında, emperyalizme karşı ve emperyalizmin karşı-ağırlığı durumunda olan sosyalist kamp ile doğal ittifak durumunda.

Bugün şöyle bir tespit yapmak zorunluluğu var: Yeryüzünde yarım yüzyılı aşkın bir süredir sosyalizm uygulaması var: Sosyalist toplumu gerçekleştirmekle yükümlü bulunduğu şey, ondan beklenen şey, sistem olarak, kapitalizme üstünlüğünü insan emeğine daha yüksek bir teknolojik, düzeyde daha yüksek bir verimlilik sağlayarak, sosyalist toplum insanının iktisadi, entellektüel, kültürel ve bütün alanlarda yaratıcılığını doruklara

çıkararak gözler önüne sermesidir. Vatandaşın yeteneklerini kollektif içinde engelsiz geliştirebileceği başı dik ve özgür insanların sosyalis demokrasisinin örneğini gözler önüne sermesidir.

Bugün sosyalist kampın emperyalist sistem karşısında bir karşı-ağırlık oluşturduğu, dolayısıyla emperyalizmin sömürdüğü ve ezdiği halkların bağımsızlık ve demokrasi uğruna mücadelelerinde sosyalist dünya ile dayanışma durumunda bulundukları tarihsel bir gerçektir. Bu böyle olmakla birlikte teknolojide olsun, sosyalist demokrasinin gerçekleştirilmesinde olsun, sosyalizmin kapitalist sisteme her alanda üstünlüğünün yığınlarca bütün açıklığıyla görülebilmesi için daha yapılacak çok iş, aşılacak çok engel olduğu da apaçık ortada. Sosyalizmin gerçek anlamıyla kuruluşunun uzunca bir tarihsel süreyi kaplayacağı ve bu kuruluşun duraklamaları, zigzagları, hatta geçici olarak gerilemeleri de içereceği anlaşılmıştır.

Emperyalist propaganda bu tespitten sosyalizmin kendisinin asla gerçekleşmeyecek bir hayal olduğu, bilimsel sosyalizmin ustalarının yanıldıkları yolunda, kapitalist sömürü sisteminin lehine sonuçlar çıkarıyor. Batı'da "sol" diye nitelendirilen bazı çevreler bu kadarını yapmıyorlar. Yaptıkları, soyut bir kavram olarak sosyalizme sahip çıkmak ama sosyalizm uğruna mücadelenin şu ya da bu tarihsel aşamasını, bazen de bütün tarihi onu yapanlarla birlikte reddetmek. İlk adım marksist eleştiri sınırları aşarak, tersine bir şahıs putlaştırmaya dönüştürülen destalinizasyon oldu. Sonra Lenin ve Leninizm hedef alındı, şimdi sıra Marks'tadır. Bu çevrelerin başlıca özelliği eski ikonları duvardan indirirken yerine asmaya çalıştıklarının pek uzun ömürlü olmayışı. Bir arayanı ikon Mao idi. Maoculuk bir ideolojik akım olarak iflas edince birçok eski Maocu gurup Troçkizme sarıldı. Marksizm adına marksizm düşmanı katolik Valessa'yı bayrak yapanlar da eksik değil.

Marksist eleştiri her olay, durum ya da kişiyi, zaman ve mekân unsurunu hesaba katarak, tarihsel ortamı içine oturtarak değerlendirmeyi emreder.

Onsekizinci yüzyılın sonlarında cereyan eden olaylara ondokuzuncu yüzyılın ortalarından bakan bir kimsenin, Büyük Fransız Devriminin teorik hazırlığını yapan ansiklopedistleri, Rousseau'ları, Diderot'ları bu devrimde belirleyici rol oynamış olan tarihsel kişileri, Robespierre'leri, Marat'ları, savundukları burjuva demokrasisinin aradan yarım yüzyıl geçmeden işçi sınıfının ve tüm çalışanların hayasızca sömürülmesine olanak sağlayan bir düzene varacağını zamanında göremedikleri için kötümeye kalkışması saçmadır. Burjuva devrimi, her şeye karşın, daha geri bir toplum düzeninin yerine daha ilerisini koymuştur ve bu devrimi gerçekleştirenlerin adları tarihe altın harflerle yazılmıştır.

Aynı şekilde proleter devrimleri de tarihsel çerçeve içinde ele almak ve herhangi bir ülkenin işçi sınıfı partisinin o devrimlere karşı tutumunu aynı çerçeve içinde değerlendirmek zorunluluğu vardır. Büyük Ekim Devrimi yalnızca emperyalizmin dünya ölçüsündeki egemenliğine son vererek ilk sosyalist ülkenin temellerini atmakla kalmadı, aynı zamanda ulusal kurtuluş hareketlerinin zaferle sonuçlanabileceği uluslararası koşulları da yarattı. Türk ulusal kurtuluş savaşı burada ilk örnektir. Bu anti-emperyalist savaş, daha başından sosyalist ülkenin çok yönlü desteğinden yararlandı.

O dönemde gelişmiş kapitalist ülkelerde işçi sınıfı davasını benimsemiş olan bir kimsenin, ya da sömürülen ülkelerde bir yurtseverin genç sovyetler ülkesine karşı tutum ve davranışı, kendi emekçi halkın davası uğruna mücadelede bir müttefik güce karşı tutum ve davranış ne ise o olmalıydı. Ve öyle olmuştur.

İki dünya savaşı arası dönemini ele alalım: Bu dönemde

dünyada marksizm-leninizmi bir tek merkez temsil ediyordu. Onun dışında kalan ya siliniyor ya da sosyalist ülkeye karşı kapitalist kuşatmaya, dolaylı yoldan, bazen de doğrudan doğruya yardımcı duruma düşüyordu. Bu merkez, Stalin'in başında bulunduğu Bolşevik partisinin belirleyici rol oynadığı Üçüncü Enternasyonal idi. O dönemin koşullarında bir proleter devrimcisi için yapılacak tek şey, Üçüncü Enternasyonal ile dayanışma içinde sınıf mücadelesini sürdürmektir. Marksist tarih anlayışına ters düşen, sosyalist demokrasiye ters düşen şahıs putlaştırma gibi tutum ve davranışları yadırgasak da bu böyledir.

İkinci Dünya Savaşı yıllarını ele alalım: Bütün Avrupa'yı eline geçirmiş olan Nazi Almanyası Sovyetler Birliğine saldırdığı zaman da kendi ülkelerinde anti-faşist mücadeleyi yürütmekle yükümlü olanlar için tek yol vardı: Olanca gücünle ortak düşmana karşı direnmek ve böylelikle kendi ülkende yurtseverlik güvenliğini yerine getirirken savaşın büyük ağırlığını sırtında taşıyan Sovyetler Birliği'nin bu yükünü de paylaşmak. Öyle şartta bağlı olarak, itiraz kaydıyla falan değil, kayıtsız şartsız bu böyle.

Arkadan soğuk savaş dönemi geldi. Nükleer silahı tekelinde tutan ABD savaş yüzünden tarihinde görmediği bir refah düzeyine erişmiş, Sovyetler Birliği ise tarihin yazmadığı ölçüde insan kaybına ve yıkıma uğrama pahasına zaferi elde edebilmiş. En etkin Batı çevreleri Sovyetlere karşı bir an önce saldırıya geçilmesini öneriyor, savaş kışkırtıcılığı yapıyorlar. Bu koşullarda da kendi ülkelerinde bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini sürdürmekle yükümlü bulunanlar için yapılacak tek şey vardı: Savaşa, bütün dünyayı Amerikan emperyalizminin arka bahçesi, Güney ve Orta Amerika'nın faşist diktatörlüklerine çevirecek olan bir Amerikan dünya egemenliğine karşı çıkmak ve onun karşısında en önemli karşı-ağırlık olan sosyalist kamp ile dayanışma içinde olmak.

Evet, YKP'nin tarihi ele alınırken olsun, bizim tarihimiz ya da öteki işçi sınıfı partilerinin tarihleri ele alınırken olsun bu örgütlerin mücadelesinin yer aldığı tarihsel ortam, tarihsel çerçeve göz önünde tutulmalıdır.

Ama bu başka şeydir. SBKP dahil, herhangi bir merkezi marksist eleştirinin üstünde tutmak başka şey. Sosyalizme giden yolun, daha yüksek bir teknolojik düzeyde insan emeğini en yüksek verimliliğe erdiği, insanın yaratıcı gücünün her alanda doruklara ulaştığı sömürsüz, özgür topluma giden mücadele yolunun dümdüz bir asfalt yol olduğu izlenimini yaratmak, hele bu yolun çoktan aşıldığına, sosyalist kampta her şeyin güllük gülistanlık olduğuna yığınları inandırmaya kalkışmak, bu yığınları inançsızlıktır, onların bilincini, kavrayış yeteneğini küçümsemektir. Böyle bir tutum ne sosyalizm davasına ne de bizzat sosyalist ülkelere yarar sağlamaz. Marks'ın, "gerçek devrimcidir" sözü burada da geçerlidir.

Nedir gerçek? Sosyalizm yolunun engellerle dolu çetin ve uzun bir yol olduğudur gerçek. Ekim Devrimi'nden 60 yıl sonra Sovyetler Birliği kapitalist ülkelere teknoloji ithal etme zorunluluğunu duymaktadır. İthal edilen bu teknoloji, örneğin otomobil sanayiinde olduğu gibi, işçiyi robotlaştırmayı, onu iligine kadar sövmeyi amaçlayan kırk yıllık taylorizmden başka şey değildir. Oysa sosyalizm bütün üretim alanlarında en yüksek düzeyde bir teknolojiyi, emeği en yüksek değer sayan kendi teknolojisini yaratmakla yükümlüdür. Bu yolda henüz aşılmak mesafeleri olduğu ortada, hem yalnız teknoloji alanında değil.

Polonya'nın durumuna kısaca değinelim. Polonya, sosyalist kampın bir bütün olarak karşılaştığı sorunların vahim bir hal alarak dışa vurduğu bir ülke sayılmak gerekir. Polonya halkı İkinci Dünya savaşında altı milyon insanını kaybetti. Yüzbinlerce Sovyet insanı bu ülkenin nazi istilacılarından

kurtarılmasında can verdi. Ardından Birleşik İşçi Partisi denen siyasi örgüt otuz küsur yıl, görünüşe göre, sosyalizmi kurdu durdu. Ve otuz yıl sonra ağız laf yapan bir katolik ajitator, elinde istavroz, işçi sınıfını peşinden sürüklüyor ve marksizm-leninizme sahip çıkan bir partinin iktidarda olduğu bu ülkede, (gerçekte bu Parti zamanla bir imtiyazlı bürokratlar kulübü durumuna düşerek yığınlar üzerinde tüm etkinliğini yitirdiği için) ordu yönetime el koyuyor.

Evet, yolumuz uzundur, çetindir. Kuşkusuz bu yol asılacaktır. Yığınları gerçek dışı propagandalarla avutarak değil, sorunların üzerine yürekle yürüyerek, gerçekleri dile getirmekten korkmadan. Burada baş sorumluluk elbette ki sorunların içinde olanlara düşüyor, güreşi minder dışından seyreden Batı'nın tüketim toplumlarının aydınları değil.

Burada çağımızın bir başka gerçeğine işaret etmeden geçmeyelim. Sosyalizme yönelik ulusal kurtuluş devrimleri çağını yaşıyoruz. Dünyamızda devrimler oluyor. Ama bu devrimlerin hiçbirinde komünist partileri ("kardeş parti" diye adlandırılma payesine erişmiş olan siyasi örgütler) öncü durumunda değildir. Emekçi yığınları seferber ederek devrim yolunda ilerletme görevini başka örgütler yerine getiriyor. Küba'da böyle oldu, Cezayir'de, Nikaragua'da da böyle oldu. Filistin'de de böyle oluyor. Özgül koşulları olan Angola'da, Mozambik'de, Gine-Bissau'da da durum aynıdır. Çin ve Vietnam devrimleri, ya da Yunan İçsavaşı burada bir istisna sayılamaz. Bu devrimler daha önceki bir döneme aittir. Çin'de halk savaşı 1920'lerde başladı. Vietnam'ın İkinci Dünya Savaşı ile birlikte başlar. Yunan İçsavaşı Birinci Andartiko'nun devamıdır. Kadrolarıyla, siyasi çizgisiyle, türükleriyle böyledir. Son onyıllardaki devrimlerde "kardeş partiler", devrime önderlik şöyle dursun, genellikle devrimci hareketin dışında kalmışlar, zaman zaman onu engelleme durumuna düşmüşlerdir. Örneğin, Küba'da, Cezayir'de, Nikaragua'da olduğu

gibi.

Bu böyle olmakla birlikte Üçüncü Dünya ülkelerinde devrimci yönetimlerden hiçbiri (Marksizm-Leninizme sahip çıksınlar çıkmasınlar), ne silahlı ayaklanma süresince, ne de devrim zafere ulaştıktan sonra anti-sovyetizm yapmamaktadır, yapamazlar da. Çünkü emperyalizmin (özellikle ABD emperyalizminin) karşısında Sovyetler Birliği'nin önderlik ettiği sosyalist kamp, bir karşı ağırlık oluşturmaktadır. Çünkü çağımızda kurtuluş savaşı veren bir ülkenin, bağımsızlığını gerçekleştirmek ve korumak için sosyalizme yönelmesi zorunludur. Bu durumda Üçüncü Dünya'daki her devrimci rejim, ayakta durabilmek için enternasyonal alanda sosyalist ülkelerle dayanışma durumunda olmak zorundadır. Bu zorunluluk karşısında sosyalist ülkelerde sosyalizmin gönlümüze göre uygulanmakta olup olmadığı sorunu ikincil bir sorun olarak kalmaktadır.

Çağımızın bu gerçeğinden bir kural çıkarabiliriz: Eğer kendi ülkende devrim yapmaya kararlıysan anti-Sovyetizm yapmayacaksın, ama aynı zamanda "kardeş partiler" in de çıkmazına düşmeyecek, bağımsız ve yaratıcı tutumunu korumayı, gerçekleştirmekle sorumlu bulunduğun devrimin çıkarlarını herşeyin üstünde tutmayı bileceksin.

Son zamanlarda, özellikle Fransa'da son genel seçimleri Fransız Sosyalist Partisinin kazanmasından sonra, üçüncü dünya ülkeleri halkları için devrimci mücadelelerinde yeni bir dayanak noktası oluştuğunu ileri sürenler oldu. Bunu kanıtlama yolunda Mitterand'ın bazı konuşmalarından gerçekten parlak olan bazı cümleler aktarılıyor. Amerikan nükleer füzelerinin Avrupa'da üslenmesi, Almanya'da Hristiyan Demokratlara arka çıkış, Çad'da askeri müdahale, ve hele Fransız hava kuvvetlerinin Amerikan altıncı filosu ile birlikte savaşa Falanjistlerin safında fiilen katılıp kan dökmesi bu aşırı iyimser yazarları da durumu yeniden değerlendirmeye yöneltmesi gerekir.

Avrupa sosyal demokrasisi metropollerde uyguladığı sosyal politikayla, çalışanlara ve genel olarak toplumun yoksul kesimine bazı menfaatler sağlayabilir. Ama bu politika, sisteme ilişmeden bazı reformlarla uygulanmak isteniyor. Sosyal politikanın gerektirdiği maddi olanaklar ancak kapitalist sistemi kendi yasalarına uygun biçimde işletmekle sağlanabiliyor. Bu sistem de dünyada yoksulu daha yoksul, zengini daha zengin yapan bir işbölümüne dayanır. Emperyalist tekellerin belirlediği bu dünya ekonomisini kökünden değiştirip hakça bir işbölümü gerçekleştirmeyi hedef almayan bir siyasal akım, kendi ülkesinde ne denli halktan yana görünürse görünsün, **eninde** sonunda, emperyalizme meydan okuyarak silaha sarılan ulusal kurtuluş hareketlerinin karşısında yer almak zorundadır.

Bu dediklerimizden çağımızın şu kuralını çıkarmamız gerekiyor: Emperyalizmin sömürü alanı olan ülkelerde Avrupa sosyal demokrasisi paralelinde, onun uzantısı durumunda olan bir siyasal hareket gerçekten devrimci olamaz.

Elbette ki bundan Mitterand'ları, Willy Brandt'ları, ya da Papaandreu'ları, Palme'leri; Reagan'lar, Thatcher'ler ile aynı sepete koyduğumuz anlamı çıkarılmamalıdır. Sosyal demokrasinin iç çelişkiler taşıdığı bir gerçektir. Bunlar birçok alanda dışa vuruyor. Sosyal demokrasi saflarında, demokrasi ve sosyal adalet ilkelerinin tüm dünyada egemen olması özlemini içtenlikle duyan insanlar eksik değil. Bunlar elbette ki saflarında yer aldıkları akımı sömürülen ülkelerin özgürlük savaşçıları ile bağışıklık durumunda görmek isterler. Dünyayı akla karaya boyamaya kalkmadan, Avrupa sosyal demokrasisi ile olabildiğince dayanışma olanakları aramak dünyadaki tüm devrimciler için zorunludur.

İnanıyorum ki Yunan dağlarındaki yoldaşlarımın içten içe anlayışları bağımsız ve yaratıcı tutum konusunda burada söylenilenlerime ters düşmüyordu. Onlar nazi işgali döneminin

şanlı direnişinin saflarında yer almış olmanın verdiği güven ve gururu içindeydiler. Bu yeni direnişte saflar biraz seyreلمişti, ancak esas kadrolar hemen hemen aynıydı. İstilacı kuvvetler başka bir emperyalist ülkeninkiydi, ama esas işbirlikçi güçler hemen hemen aynıydı. Onlar davalarının, Yunan halkının davasının savunucuları olarak mutluydular, neşeliydiler.

Mutlu sözcüğünü burada vurgulamak gerek. Kısa bir süre önce, bir Kuzey Avrupa kentinde otobüste arkadaşım ile Türkçe konuşuyorduk. Durakta inerken arkamızda oturan yaşlı adam da indi, gülümseyerek yanaştı ve bizi Türkçe selamladı. Üstü başı tertemizdi. Türkçesi Karadenizliye çalışıyordu. Aslı oradanmış. Mibadelede Tesalya köylerine iskân olmuş. Onbeş yıl kadar önce buralara işçi olarak gelmiş, şimdi emekliymiş, eşi çalışıyormuş, gene burada çalışan çocukları varmış, torunları da. Yunan direnişinden söz ettik. Alman işgalinde Lassanis'in köylerine ilk gelişini anlattı. ELAS'a nasıl katıldığını. Birden kendini tutamadı, ağlamaya başladı. "Ne güzel günlerdi onlar" diyordu ağlaya ağlaya.

Evet, mutlu insanların işidir devrimci savaş. Fedakârlıklara, ölümlere, açlığa, yorgunluğa, soğuğa karşın mutlu ve şen insanların. Ben bu kitapta o insanlardan tanıdığım bazılarını, birbirinden çok farklı insanları dilim döndüğünce anlatacağım. Devrimci savaş o cins insanların, gerillacının çetin hayatına katlanırken gülen, şakalaşan, türkü söyleyen, hora tepen, sevinç dolu, mutlu insanların işi olduğunu. Öyle ki kitabın son sayfasını çeviren okur, onlara gıpta etsin, "Ne mutlu onlara, keşke ben de saflarında olabilseydim" diyebilsin.

İZ BIRAKAN ANILAR

İkinci Dünya Savaşı yıllarında Yunan halkının nazi-faşist istilacılara karşı kahramanca direnişinin bütün dünyada uyandırdığı hayranlığı paylaşanlardan biri idim ben de. Türkiye'den geçen EAM-ELAS temsilcileri bizimle temas kurmuş, mesajlarını iletmış ve cevabımızı almıştı. Savaş süresince bir genç Rum yoldaşımız EAM ve ELAS ile irtibat halinde bazı görevler yerine getirdi ve faaliyeti konusunda bize düzenli bilgi verdi. Yunan direnişi hakkında ayrıntılı bilgileri ondan alıyorduk. Türkiye devrimcileri olarak Yunan halkının kurtuluş mücadelesine yakın ilgi duyuyorduk. Ancak, benim Demokratik Ordu saflarına gönüllü olarak katılmamı açıklamaya bu kadarı yetmez. Bunu açıklamak için konuyu başından ele almak gerekir.

Bilindiği gibi Türk-Yunan savaşı bizim için bir ulusal kurtuluş savaşıydı. Biz emperyalist devletlerle birlikte yurdumuza giren bir yabancı istila ordusuna karşı, kendi toprağımızda, ulusal bağımsızlık uğruna haklı bir savaş

veriyorduk. Emperyalistlerin hizmetinde gerici bir Yunan iktidarı ise kendi halkını, gerçek çıkarlarına ters düşen bir megalo idea macerasına sürüklemişti. Türkiye'nin parçalanıp devlet olarak varlığına son verilmesi, toprak talanından kendisine bir pay biçilmesi için haksız bir savaşta Yunan çocuklarının kanını döküyordu bu iktidar.

Kurtuluş savaşımıza benim babam da katılmıştı. Çatalca-Silivri bölgesinde silahlandırılmış Rumlara karşı çete hareketini örgütleyen oydu. Birinci Dünya Savaşı'nda Galiçya ve Filistin Cephelerinde savaşıyor. 1918 sonlarında, mütarekeden hemen sonra, eski yargıçlık görevine, Silivri ağır ceza mahkemesi başkanlığına dönüyor. Bu yöre resmen İstanbul hükümeti yönetimindedir. Ancak hükümet burada asayiş sağlayacak durumda değildir. Rum köyleri silahlandırılmış ve harekete geçirilmiştir. Bölgede mal ve can güvenliği kalmamıştır. Görevleri bu güvenliği sağlamak olan kaymakam ve jandarma komutanı pasif kişilerdir. Zaten ellerinde bunu yapacak kuvvet de yoktur. Yargıç bu görevi fiilen yükleniyor. Yöre köylerinden silahlı birlikleri harekete geçirerek bölgede asayiş sağlıyor. Sonunda kışkırtıcılar tecrit oluyor. Can, mal güvenliği ve azınlık hakları sağlanmak şartıyla Rumlar silahlarını teslim ediyorlar. Yargıcın bu başarısı 1919 genel seçimlerinde milletvekili seçilmesinde etken oluyor.

Çocukluğumda evde ve okulda kurtuluş savaşı öykülerini çok dinledim. Yunanlıya karşı duygularım sıradan bir Türk milliyetçisinininkinden pek farklı değildi.

1932-1933 yılbaşı tatilinde bir öğrenci gurubu olarak Atina'ya gittik. Türk-Yunan dostluğunun kurulduğu dönemdi. Biz Yunanistan'a giden ilk öğrenci gurubuyduk. Bu gezimiz dostluk ilişkilerinin sonucu ve belirtisiydi. Yunanistan'da çok partili düzen vardı. Türk-Yunan dostluğunun kurucusu sayılan Venizelos muhalefetteydi. Ama iktidardaki Çaldaris'in partisi de bu dostluğun hararetle savunucusuydu.

Atina'ya vardığımızın ertesi günü Atina belediyesinde bir toplantı oldu. Bu bizi ağırlamak içindi. Belediye başkanı, ya da yardımcısı konuştu. İyi bir hatipti. İlk defa Atina yunancasını dinliyordum. Beyoğlu'nda, Arnavutköy'ünde işittiğimiz İstanbul rumcasından bambaşka, güzel bir dildi. Konuşmacı sözünü "Zito Türkiye!" diyerek bitirdi. Biz de alkışladık, "Zito!" diye bağırдық. Arkasından bizim kafile başkanımız matematikçi Salih Murat Türkçe konuştu. O da konuşmasını "Yaşasın Yunanistan!" diyerek bitirdi. Hemen herkes "Yaşasın!" diye bağırıldı. Ben sustum. Besbelli ki gavura düşmanlık duygularım ağır basıyordu.

Atina'da bir hafta gezdik tozduk. Halktan insanlarla kaynaşma olanağı bulduk. Bütün siyasal partilerin Türk dostluğunu paylaşmamalarının nedeni açıldı. Halk gerçekten Türk halkına dostluk duygularıyla doluydu. Geçmişin acı anılarına karşın. Düşmanlık politikasından yana olmak Yunan halkına ters düşmektir.

İktidar partisi bize bir öğle yemeği verdi. Ana muhalefet partisi lideri Venizelos'u (baba Venizelos) evinde ziyaret ettik. Başındanki takkesiyle, beyaz sivri sakalıyla, resimlerinden bildiğimiz Venizelos. Bizi evinin alt katında kabul etti. Çay içtik. Venizelos Türkiye anılarını anlattı. Girit Osmanlı İmparatorluğu'ndayken babasının nasıl kendisini Girit'ten İstanbul'a getirdiğini, elinden tutarak Galatasaray Lisesi'ne yazdırdığını. Galatasaray'da okumuş bir kimsenin Türkçeyi çok iyi konuşması gerekirdi. Ama aramızda ortak bir dil olduğu halde, kurallar gereği, bize bilmediğimiz bir dilde, tercüman aracılığıyla, Yunanca hitap ediyordu.

Salih Murat hoca da konuştu. Türkçe konuşmasını tercüman Yunancaya çevirdi. Oysa Salih Murat hoca Yanyalı idi ve onun da ana dili Yunancaydı...

Atina'da geçen o bir hafta içinde karşılaştığımız Yunanlıların gözlerinde dostluk ve kardeşlik duygularını okuya

okuya, yıllar boyu şoven propaganda sonucu bende birikmiş olan Yunan düşmanlığı eridi gitti diyebilirim. Göçmenlerin, Karamanlıların "Türkiye" deyince gözleri yaşıyordu. Yüz-yıllar boyu birlikte yaşamış iki halk arasındaki kardeşlik duyguları herşeye karşın ağır basıyor. Son gün bir toplantı daha oldu. Orada da "Yaşasın Türkiye!", "Yaşasın Yunanistan!" diye bağırdım. Türkiye'nin yaşaması için Yunanistan'ın yaşamamasının gerekmediğini sonunda anlamıştım.

Bütün halklar kardeşler ama Yunanlı ile Türk daha da bir yakındır. Batı'da bunu insan daha iyi görebiliyor. Şikago'da 57inci sokakta bir Rum bakkal vardı. İzmit'in köylerinden gelme. Ondan alış veriş ederdim. Sıkıntılı günlerimdi. Bir keresinde yalnız ekmekle havuç aldım. Havuç en ucuz şeydi. Hesap göreceğim sırada "Bunlarla doyar mısın?" diye sordu. "Havuç vitamin, ekmek protein" dedim. Güldü, torbaya birkaç kutu et ve balık konservesi attı. "Sonra ödersin" dedi. Ve o adam bana tam altmışyedi dolarlık kredi açtı. Kara işçisinin haftalık ücretinin yirmibeş dolar olduğu dönemde. Nerede oturduğumu ve tam olarak adımlı bilmeden. Birkaç kez "Ya ödemezsem" demiştim. Ödeyeceğimden kuşkusu yoktu. Gün geldi borcumu ödeyebildim. Hep niyetleniyorduk bir tatil günü onun evinde çoluk çocukla birlikte kendi eliyle çektiği rakıdan içecektik. Bir türlü olmadı.

Amerika koşullarında Yunanlı ile Türkün dostluğunun bir başka örneği: 1938 yılında Mississippi eyaletinin ikibin kişilik Oxford kasabasında bir Yunanlı vardı bir de Türk. Yunanlı Ege Adalarındandı, Türkçe bilmezdi. Eşi Amerikalıydı. Kasabanın biricik restoran ve dansingini işletirdi. Türk de bendim. Siyasal görüş bakımından yakınlığımız yoktu. Politika Yunanlı'nın sorunu değildi. Ben ise bu konuyla çok ilgiliydim. Ama bu, dostluğa engel değildi. Neydi bambaşka dünyalardan gelen onunla beni yakın dostluğa iten? Onun Yunanlı, benim Türk olmam ve bu iki halkın birbirine dostluğu. Dostluğumuz birlikte

ava gitmemizle başladı. Bir pazar günü arabası, iki tüfeği ve köpeğiyle geldi. Ava gideceğiz diye tutturdu. Gittik. Pek ava rastlamadık. Ben iki kez ateş ettim. Denk geldi, ikisinde de vurdum. Bir kuş, bir de tavşan. Onun şansı benimki kadar yaver gitmedi. Akşam restoranda tavşanı ve kuşu pişirirken zenci ahçıya beni, "Bu adam var ya, attığını yüzde yüz vurur!" diye tanıtıyordu. Ama hikayeyi eksik anlatıyordu. Kuşu uçarken değil dala konmuşken vurduğumu, tavşanı da tazının en uygun biçimde yakından kaldırdığını söylemiyordu. Bir keresinde evine gittik, ailesiyle tanıştık, yemek yedik. Yemekten sonra kendisi gibi esnaftan Amerikalı dostları geldi. Poker oynadık. Bu kez de dadandı, beni her pazar evine poker oynamaya götürmek istiyordu. "Ötekiler var ya, onlarla oyna!" diyordum. "Onlara kulak asma, onlar Amerikalı, para canlısı", diyordu. "Sen değilsin, Türksün sen, kaybetsen de bir, kazansan da. Üstelik sen blöf yapıyorsun, onlar yapmaz." Bunlar Türklüğe övgü sözleriydi. Evet, biz, o Mississippi kasabasında pokerde blöf yaparak Yunanlı dostun gözünde Türklüğün şerefini yüksek tutuyorduk.

Yoanidis ile Mehmet Ali'nin arkadaşlıkları da anlatılmaya değer. Gene Amerika'da, New York'ın fukaralar plajı olan Coney Island'da Mehmet Ali'nin işlettiği kebapçı dükkanında çalışıyordum. Mehmet Ali Elazığlıydı. Birinci Dünya Savaşından önce Amerika'ya gelmiş, işçi olarak yıllarca çalışmış, işçi hareketine katılmıştı. Kırkını aşkındı. Sacco-Vanzetti olaylarında polislerle bir çatışmada alnından yaralanmıştı. Bu yara izini gururla taşırdı. Ama mücadeleci yıllarını geride bırakmışa benziyordu. Yunanlı Yoanides en yakın arkadaşıydı. Mermerciydi. Çalıştığı yer Manhattan'daydı. Coney Island'dan çok uzaklarda. Ama hemen her gün denk getirip gelirdi Mehmet Ali'yi görmeye. İkisi birbirlerini görmeden edemezlerdi. Mehmet Ali'nin devrimci ateşi pek o kadar harlı yanmıyordu

ama, Yoanides öyle değildi. Onunla daha iyi anlaşıyorduk. Müşteri seyrekleşti mi oturup politika konuşuyorduk. Mehmet Ali'nin buna biraz canı sıkılıyordu. Bana birşey demiyordu ama daha samimi olduğu Yoanides'e "ulan burayı parti toplantısına çevirdiniz" diye çıkışıyordu.

Mehmet Ali'nin kebabçı dükkanını anlatırken Tatavlalı Hristo'yu anlatmadan geçmek olmaz. İstanbul'un Kurtuluş semtindendi (eski adı Tatavla). Kırk yaşlarındaydı. Delikanlılığında tulumbacılık yapmış. Yani eski İstanbul'un gönüllü yangın söndürücülerindenmiş. Amerikaya geleli uzun yıllar geçmişti ama o kıyafetini değiştirmemişti. Tulumbacı gibi giyiniyordu: Yumurta topuklu arkası basık ayakkabı, bol paçalı siyah pantolon. Moda umurunda değildi. Dükkanın bir köşesinde haşlanmış mısır satıyordu. Çığırkanlığı da tulumbacı biçiminde idi. Sokak kalabalıklaştı mı, "Heeeyt!" diye bir nara atar, ardında Türkçe "alan da pişman almayan da!" yı yapıştırırdı. Mehmet Ali yanına gelir, "Ulan eşek gibi bağırıp durma, bu bağırmandan müşteri gelmiyor, kaçıyor. Çığırkanlık yapacaksan İngilizce yap." derdi. Ama Hristo gene bildiğini okurdu. Müşteri kaçıyor da sayılmazdı. Alıcı olmasa da halk toplanırdı dükkanın önüne. Daha çok gençler. New York'un kenar mahalle gençleri, İtalyanlar, Yahudiler, İrlandalılar, karalar, beyazlar, o güzel insanlar. Hristo o kırık dökük İngilizcesiyle onlara takılırdı.

Tuvaletine çok meraklıydı. Dazlak kafa olmasına karşın, ya da o yüzden, tepesinde birkaç tel saç özenle uzun uzun tarar, beğenmez bir daha tarar, ve bir daha... Mehmet Ali'nin alay konularındandı Hristo'nun saç tarayışı. Yıllardır Amerikadaydı, ne dilini doğru dürüst öğrenmişti ne de başka şeyini. Tatavlalı tulumbacı Hristo olarak dünyaya gözünü açmıştı, öyle kalacaktı sonuna kadar.

Şikago'daki bakkalın, Mississippi'deki meyhanecinin, Yoanides'lerin hatta Hristo'ların anıları benim için değer taşır.

Besbelli ki geçiciydi bu ilişkiler, ama anılar iz bıraktı. Bu ilişkiler, ömür boyu süren bir başka dostlukla bir tutulamaz elbette.

İbrahim Arkadaş

Kendim gelemeyince sana mektup yazıp, sana ulaştırmak, istediğim bir yazıyı postalıyorum. Seninle son görüşmemizde bir çok konuyu aynı şekilde değerlendirmemiştik, Bu noktadan hareket ederek değil, fakat seni uzun yıllar tanıyan ve birlikte azda olsa belli bir çizgiyi izlemiş biri olarak son durumu değerlendirmen için gönderiyorum.

Tahlil benim şahsımın değil Türkiye'deki arkadaşların birlik sorununu çözmek için yaptıkları tahlildir. Sana daha evvelki karşılaşmamızda konuyu açmıştım, sana tekrar tekrar izah etmeğe çalışmıştım birlik sorununun önemini, bu tahlil bize yolumuzu açıkça gösteriyor.

Bu konuda ki görüşlerini bana en kısa zamanda bildirmeni bekliyorum. Yazı çıkarmak istediğimiz gazetede basılacağı için şimdilik kimseye teslim etme, fakat içindeki konuları arzu ettiğin herkesle tartışabilirsin.

Özelliklerdeki günlerde sıkı bir çalışmaya gireceğiz, bu bakımdan bana ayrıca, Zafer'ın ve Meliha'nın durumunu da ayrıca bildir.

Görüşlerini ve değerlendirmeni mektupla bildir, Unutma sana bu güne kadar her konuda güvendim ve bu güven içersinde mektup yazdım.

Sana ve aile efradına candan selamlar ve esenlikler.

Kâmil

3.9.66

ter görüşleri

M. Belli

Yurdumuz Türkiye askeri yönetim altındadır. "Milli Birlik Komitesi" denen kurulu oluşturan generaller cuntası emperyalist tekelle işbirlikçisi büyük sermaye çıkarlarının savunucusudur. Demokratik güçler baskı altındadır. Emperyalist dünya sistemi içinde sömürülen bir ülkede emperyalist tekeller ve işbirlikçi sermaye egemenliğinin savunucusu askeri dikta rejimlerinin öteki adı faşizmdir. Evet bugün Türkiye'nin düzeni açık faşizmdir.

İşbirlikçi sermaye sömürü ve tahakkürünü burjuva parlamentar görünüşlü düzen yöntemleriyle sürdüremez duruma düşünce, son çare olarak askeri darbeye başvurulmuştur. Sahne arkasında dizginleri elinde tutan emperyalizmdir, özellikle ABD emperyalizmidir. Emperyalizm bu belirleyici rolünü gizliyor da değil. IMF gibi, NATO gibi emperyalist kuruluşlar Türkiye'nin politikasını açıkça yönlendirirler. Ülke yönetimi ile ilgili belli başlı konularda son söz bu kuruluşlarındır. Cuntanın generalleri bu emperyalist odakların buyruklarının söz dinler uygulayıcılarıdır. İktisadi politikada da böyledir, savunmada da, iç ve dış politikada da böyle.

Cunta, meclisleri kapatıp nöbeti zorla aldığı Demirel hükümetinin uyduluk politikasını eksiksiz sürdürüyor. Gerçek sanayileşme gerçek iktisadi kalkınmayı sınıf çıkarı gereği onyıllar boyu baltalamış olan işbirlikçi sermayenin egemenliğinin doğal sonucu olan bunalımdan kurtulmak için, sermaye egemenliğinin asıl tezgâhlayıcı emperyalist tekellerin kapılarında el açıyorlar. Dolar için vermiş oldukları taviz yoktur. Ne kadar para basacaklarını, Türk parasının dış değerinin ne olacağını, bir yandan zam furyasına girişirken öte yandan ücretleri nasıl donduracaklarını onlara hep IMF söylüyor onlar da buyruğu yerine getiriyorlar. NATO'nun onayı olmadan ülke savunmasına ilişkin herhangi bir karar alamazlar. İç politikada da faşist uygulamalar, devrimci kanına çirmeleri, işkence, idam sehpaları, yüzbinin üstünde devrimci ve demokratın Nazi toplama kamplarına benzerizindanlarda çürütülmesi, sendikal haklar kaldırılarak iş sözleşmesi yapma tekelinin bir işçi düşmanı bürokratlar kurulmasına verilmesi, patronların, büyük sanayici ve tüccarın, çiflik beylerinin mülkleri örgütleriyle sarı sendikalar dışında her türlü mesleki ve siyasi örgütlenmenin yasaklanması, basın ve yayına fiili sansür

Kürt halkının, faşist terör altında, ulus olarak varlığını, ulus dil ve kültürünü inkârı zorlanması, kısaca halkın ıyalları boya demokratik mücadele ile elde ettiği kazanım olarak ne varsa yok edilmesi, hep ülkeyi emperyalizm için dikensiz gül bahçesine, arı cını gütmektedir.

MHP ve KÜlkü Ocakları gibi gene bu sümürü düzeninin fedayıl yapan illeğ ipliği pazara çıkmış illegal faşist terör örgütlerinin saldırılarının görülenmiş olması bu gerçeği değiştirmez. Cuntanın "tarafsızlığı" kendi denetimleri dışında kalmış olan illegal faşist vurucu gücün suç üstü yakılanmış unsurlarının etkisiz durumu getirmesine karşılık solun tümüyle ezilmesi, her türlü ilerici düşünce boğulması şeklini almaktadır.

Cuntalar arası rekabet olagandır. Bağımlı ülkelerde, hepsi emperyalizmin hizmetinde faşist cuntaların aralarında çatışmalar birinin ötekini tasfiye etmesi çok görülmüştür. Aynı cunta içinde bile iç çekişmeler eksik olmaz. Böyle durumlarda son sözü genellikle ABD emperyalistleri söylediklerine göre, bu cunta bileğiminde olan yönde değişiklikler olması ve "tarafsız" görüntü iyice terk edilip tüm darbelerin bağımsızlık ve demokrasi davasını savunanlara yöttilmesi pek alâ mümkündür.

Ama böyle bir gelişme olmasa da "tarafsızlık" iddiaları inandırıcı değildir. MHP'liler cinayetlerini işlerken, katliam kayımlarını tezgâhlarken, yasaları uygulamakla ve asayiş korumakla gili iktidar olan Demirel ve çevresi, bütün olanlara karşın MHP'ni bağ savunucusu koruyucusu, iktidar ortağı, dolayısıyla illegal tedhişin destekleyicisiydi. Demirellerin suça iştirakinin görünmeden gelinmesi askeri yönetimin burjuva yasalarını bile uygulamaya yanaşmadığının kanıtıdır.

Emperyalizm, bir süre faşist vurucu güc olarak kullandığı MHP'yi artık suyu sıkılmış limon kabuğu gibi çöplüğe atabilir. Böyle anlaşılıyor ki AP için durum böyle değildir. İşbirlikçi sermayenin bu partisini yedekte tutmak ve ileride zamanı geldiğinde halkın başını belâ etmek niyetindedirler. Onun için cunta AP yönetimini "kollama" durumundadır.

Oysa MSP için tutum ve davranışları çok değişik. Tedhiş olaylarında sorumluluk payı çok daha az olan bu parti yöneticileri tutuklanmış, haklarında dava açılmıştır. Dinin politikaya alet edilmesi MSP'nin tekelinde birşey değildir. 1940'lardan bu yana bütün burjuva partiler bu cuntanın emri altında hareket etmektedir.

"Kudüsü elde edelim dedik İdresi elde ettik" sözü anlaşıldır. ABD emperyalizinin ve dolayısıyla Siyonizmin Türkiye'de etkinliği hesaba katılmak ve cunta'nın MSP'ye karşı cöberrut tutum ve davranışını yalnızca bağınaz Atatürkçülük olarak açıklamak büyük yanılgıdır. MSP'liler laikliğe, Atatürkçülüğe karşı olduklarından değil, daha çok siyonizme karşı olduklarından ve bu tutumlarıyla ABD emperyalizminin Orta-Dogu politikasına ters düştüklerinden ötürü şimşekleri üstlerine çekmişlerdir.

İddiaları ne olursa olsun, bu yönetimin güttüğü politika Atatürkçü politikanın tam tersidir. 1920'lerin, 1930'ların Kona iktidarları Kurtuluş Savaşı'ızın kazanımlarını perçinleme politikasını güttü. Sonradan bir kesimiyle işbirlikçi niteliğe bürünece olan bir milli burjuvazi yaratarakçağdaş bir burjuva toplum yarata hayaline kapılmış olmasına karşın Komalist rejimin deşandığı sosyal güçler ulusal sınıf ve zümrelerdi. Bu rejim komprador sınıf tasfiye politikası güttü. Yabancı şirketleri millileştirdi. Cuntanın benimsediği politika ise Demirel'in baş danışmanı Turgut Özalın temsil ettiği IMF, Dünya Bankası, OECD ve emperyalist metronin para siyasetlerinin buyruğu olan politikadır. Para babalarının yüz milyonlarca dolarlık kara serveti yurt dışına kaçırabildikleri bu ülkede işçinin ücretine göz koyma, onun ekmeği ile oynama politikasıdır. Bunlar Atatürk'ün ^{milliyetçilik ve} Devletçilik ilkesini ülkeyi yabancı tekelere paskeş çekerek, işbirlikçilerin çıkarlarının bekçiliği yapıp yurtseverleri ezerek uyguluyorlar.

Atatürk emperyalist ülkelerle ittifaka hiçbir zaman yanaşmadı. Katıldığı ittifaklarda Türkiye her zaman kolbağıydı. Balkan pakta da böyledir, Sadabat pakta da böyle. Bunlar ise bağınaz NATO'cudurlar. Yani ^{Yoksa} Türkiye'ye zengin emperyalist devletlerin çıkarları, bölgemizdeki bekçiliğini reva görüyorlar. Evet Atatürkçülük iddiaları ciddiye alınamaz. Nasıl alınsın ki, Bayarların, Menderes'lon gerici güçlere dayanarak tezgâhladıkları Anti-Komalist karşıdevrime "dur" diyor 27 Mayıs'a bile bunlar karşıdır.

Bugün Türkiye'de Kurtuluş Savaşımızın istiklâlci ve halkçı zihniyet niteliğinden esinlenen ve Atatürkçülüğü çağımızın gerçek ışığında yorumlayarak ulusal ve demokratik çizgiye varan ve bu çizgiyi savunan bir akım var elbet. Onlardır gerçek Atatürkçüler. Ancak bu akım da çağımızın devrimci düşüncesini eylem kılavuzu bilen proleter devrimci hareketle (öteki demokratik güçler gibi cephe birliği içinde olmadan etkinlik kazanamaz. ~~Nato'cular da~~ ~~gerçek Atatürkçüler de düşmanlardır~~

Cuntacılar bu gerçek Atatürkçülere de düşmandırlar. Yaptıkları, kısaca, ilk Ulusal Kurtuluş Savaşımızın kazanımı olan siyasi bağımsızlığın özünü yoketmek, onu içi kof bir dış görüntü haline düşürmek için işbirlikçi iktidarlar tarafından yıllar boyu uygulanan Amerikancı politikanya bu kez askeri dikta yöntemleriyle sürdürmek ten başka şey değildir. 12 Eylül bir nöbet değiştirme operasyonudur. Ama cunta bu işte Demirel'den bile gayretlidir. Emperyalizmin uluslararası mali kuruluşlarının Türkiye temsilcisi bir Turgut Özal'a bunlar çok daha geniş yetkilerle donattılar ve başbakanıdan sonra gelen ikinci adam payesine yükselttiler.

Özalların temsil ettiği iktisadi politikanın ~~teşkil~~ kaçınılmaz sonucudış ve iç sömürünün daha da yoğunlaşması, emekçi halkımızın daha da derin bir yoksulluğa sürüklenmesidir. Latin Amerika'da, Uzak Doğuda Amerikan vesayeti altındaki ülkelerde örneklerini çok gördüğümüz gibi böyle bir politika halka ancak daha da ağırlaştırılan faşist baskıyla dayatılabilir.

Şu da var ki, 12 Eylül darbesi, bir başka yanıyla, darbenin arka planındaki emperyalist odaklar ve işbirlikçilerin iradesi dışında Türkiye'de devrimci güçlerin mücadele yolunu daha açık seçik görür hale getirmiştir. Sağ oportünizm için, kurulu düzenle bütünleşmiş parlamentarist "solculuk" için elverişli ortam yoktur artık. Bugün kimse, gölünç duruma düşmeden, Türkiye'yi Batının gölmiş kapitalist ülkelerine benzetmeye kalkışamaz, böyle bir varsayıma dayanan "solculuğu" çözüm olarak öneremez.

Öte yandan, savunma durumuna, can derdine düşürülmüş olan militan solun, illegal faşist teröre karşı tepki niteliği taşıyan ama meşru savunma sınırını aşan bireysel çıkışlarını devrim varan yol olarak gösteren görüşlerin gençliğin bir kesiminde yaygınlık kazanabildiği ve bu bireysel çıkışların ilerici kamu oyunca bir ölçüde anlayışla karşılandığı koşullar da artık ortadan kalkmıştır. Yapılacak şeyin emperyalizmin oyununu görmek, o oyunca gelmemek olduğu, önümüze diktikleri engelleri yıkıp fabrikadaki, tarladaki emekçiye ulaşarak yığınların siyasal muhalefetini örgütlenmek olduğu gerçeği bugün artık devrimci kavrayışa sahip herkesce açık seçik görülebilir hale gelmiştir.

12 Eylül'e doğru teşhis koyabilmek için, emperyalizmin oyununu daha başından nasıl tezgâhladığını, darbenin bahanesi olan "anarşi" denen şeyin kasıtlı olarak nasıl sahneye konduğunu bilmek gerekir.

Türkiye hiçbir zaman gerçek bir burjuva demokrasisi tanımadı. Egemen güç burjuvazinin ulusal nitelik taşımadığı bir toplumda böyle bir siyasal üstyapının sınıf tabanı yoktur. Bizde çok partili düzen, "demokrasi" görüntüsünü korumak için, sistemle belli ölçüde bütünleşmiş sınırlandırılmış bir sol sendika hareketini ve garnitür niteliğinde, hiçbir zaman ağırlık kazanmayacak olan parlamentarist sosyalist partilerin varlığını sineye çekiyordu. Bu düzenin başta gelen niteliği gerçek proleter devrimci hareketi legalite dışı tutmak, onu işçi sınıfından tecrit etmek için yasal, yasa-dışı tüm engelleri önüne dikmektir. Böylelikle işçi sınıfının ve köy emekçilerinin siyasal örgütlenmesi önlenmiştir. Bu durumda tüm ulusal demokratik sınıf ve kümrelerin örgütlü olarak siyasal arenada yerlerini alabilmesi ve güçleriyle orantılı olarak ülke politikasını etkileyecek yönde direbildiği gerçekten demokratik bir düzenin varlığından söz edilemeyeceği açıktır.

Türkiye'de egemen güçler, burjuva demokrasisinin birinci şartı olan feodal ilişkilerin tasfiyesine, köklü bir toprak reformu ile köylüyü özgür vatandaş piyesine yükseltmeye hiçbir zaman yanaşmadılar. Feodal ilişkilerin yaygın bulunduğu yörelerde burjuva parlamentarizminin uygulanması, feodal ağa ile iktidarın halka karşı ittifakı biçimini aldı. Bu durumda seçimler de sandık başına giden halk kendi özgür iradesiyle harez oyunu kullanan vatandaş durumunda değildi, ağanın emriyle hareket ediyordu.

Düzenin anti-demokratik niteliği ulusal sorunda büsbütün gözde batar. Kürt halkı gibi büyük bir ulusal topluluğun varlığını inkâr ettiler. Bu halkın, eşit Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak, ulusal demokratik haklarına, kendi anadiline, kendi kültürleri^{ne} sahi çıkmasını engellediler. Türkiye'de burjuva demokrasisinin sahteliği anti-demokratik özü bütün bunlarda yatar.

Bu koşullarda militan solun nispeten kolayca yönelebileceği başlıca çalışma alanı (tabanı), egemen güçlerin pek denetliye edilemediği, hatta pek önemli saymadığı üretim dışı gençlik kesimi oldu. 1960'li yıllarda ^{da} sendikarından itibaren başlıca kapitalizmin bunalımının derinleşmesiyle, demokratik güçler hareketlilik kazanınca, sınırlı olanaklara gerektiği gibi kullanabilen proleter devrimci ön safında gençliğin yer aldığı güçlü bir anti-emperyalist direniş başlatılabildi. Bu, kurulu düzen için tehlikeli bir gelişmeydi."

Emperyalizm ve işbirlikçilerin buna karşılığı illegal faşist terör oldu. AP iktidarınınnaçık ya da dolaylı desteğinde faşist vurucu kuvvet kadrolarınının hazırlanması bu dönemdedir. Devrimciler birer birer öldürülmeye başlandı. Hedefler daha çok gençlik kesimi den seçiliyordu. Faşist katiller ciddi bir kovuşturmayla uğratılmad cezalandırılmadı. Böylece demokratik güçler, özellikle devrimci gençlikcan derdine düşmüş oluyor, oyalanıyordu.

Bu, egemen güçlerin taktik değiştirmesiydi. Burjuva devlet yasaları olabildiğince uygulanmıyacak, emirleri altındaki illegal faşist terör örgütü devrimcilere saldırılacak, can derdine düşen devrimcilerinemekçi yığınlarına ulaşarak etkinlik kazanmaları böylece önlenmiş olacaktı ve sömürü düzeni rahatça sürdürülecekti. Emperyalizmin bu yeni taktiği aynı zamanda militan solu genellikle dağınık, üretim dışı, dokümanıyla disipline yatkın olmayanbir gençlik kesimine dayanmak zorunda bıraktığından, solun bölünmesine elverişli koşulları da yaratıyordu. Ayrıca "aşırı uçların çatışması" sahnelenmiş oluyor ve açık faşizme geçişi sağlayacak bir darbe için gerekli bahane sağlanmış oluyordu.

Yani bir tarafta birkaç kuş birden vuruyorlardı. Hem kendi emirlerinde hırsızlık devletinin baskı kuvvetleri dışında bir vurucu kuvvet örgütlenmiş oluyorlardı, hem bunu illegal faşist terör eylemleri ne sürerek devrimci hareketi oyalayıp tarihsel anın görevlerini yerine getirmesine engel olabiliyorlar, hedef şaşırtıyorlar, emperyalizm ve işbirlikçileri cephesinin kalbini, ya da başını değil, ayaklarını hedef almasını sağlıyorlardı. Hem hareketimizi emekçi yığınlardan önemli ölçüde tecrit edebiliyorlar ve bu kopukluk yüzünden solda bölünmeyi kışkırtabiliyorlar, hem de açık faşizme geçiş için zemin hazırlıyorlardı.

Proleter devrimci hareketin yanılgısı egemen güçlerin bu yeni taktiğine karşı anında karşı taktikleri geliştirep uygulayamamış olması, inisiyatif elinden kaçırarak mücadele savacı sınıf düşmanının belirlediği alanda, onun dayattığı yöntemlerle kabul olması oldu. 1960'lı yılların sonlarına kadar başarıyla uygulanan ve inisiyatifin bizim elimize geçmesini sağlayan demokrasi mücadelesi, yani anayasal hakları sonuna kadar kullanarak anti-demokratik düzen sınırlarını göğüsleme göğüsleme gerilere itme ve demokratik hak ve özgürlükler alanının genişletme-4 artık geçerli değildi. Bu taktik artık tek başına kullanılmazdı, başka taktiklerle koordine edilmeliydi. 12 Mart 1971 faşist darbesinin başarıyla tezgâhlanabilmesi sağlayan başlıca etken, emperyalizmin yeni taktiğini başarıyla

uygulayabilmesi ve oyuna getirdiği devrimci güçleri bölebilmiş olmasıdır.

12 Mart açık faşizm döneminde illegal faşist terör örgütüne mola verdirildi. Onun yerini kontr-gerilla aldı. 12 Martın perde arkasında CIA'nın belirleyici rol oynadığı bir gerçektir. Bunu AP dışişleri bakanı bile teslim ediyor. ABD emperyalizminin bu casusluk örgütü hesaba katılmadan yalnız 12 Mart 1971 değil yalnız 12 Eylül 1980 değil, emperyalist dünya sistemi içinde herhangi bir bağımlı ülkede herhangi bir faşist darbe açıklanamaz.

Ekim 1973 seçimlerinde 12 Mart rejimini açıkça desteklemiş olan AP'nin yenilgiye uğraması ve kendine göre açık faşizme karşı çıkmış olan CHP'nin ~~en büyük~~ çok partili düzene geçeli beri ilk kez en büyük parti durumuna gelmesi, 1974'de kurulan CHP-MSP koalisyon hükümetinin (Kıbrıs'a ilk çıkartma gibi, haşhaş ekimi kararı gibi) ABD'nin bölge politikasına bazı bakımlardan ters düşen icraatı, halkımızın herşeye karşı bir ölçüde etkin olabilen bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin sonuçlarıdır.

Ama çöçemen güçlerin açık faşizmden geriye çark etmeleri, bir başka yönden, demokrasi öaleminde olan halkımızın önüne biricik seçenek olarak CHP'yi sürebilmelerindendir. Emperyalizm ve işbirlikçileri CHP'nin sınıfsal niteliğini biliyorlardı. CHP'den çekinmeleri için esasta bir neden yoktu. Bu parti sömürü düzenleri için bir tehlike oluşturmuyordu. Bugün de bu böyledir.

Birinci ve ikinci M.C. iktidarları dönemi CHP'nin ve yandaşı faşist terör örgütlerinin, AP'nin koruyucu kanadı altında devlet mekanizmasında önemli kilit noktalarını ele geçirerek palazlandığı dönemdi. Bu dönemi izleyen 22 aylık CHP ağırlıklı iktidarı ise faşist cepheyi geriletemedi. Tam tersine, faşist provokasyonlar karşısında, emperyalizm uydulugu sürdürülerek izlenen tutarsız ve ürkek politikası ile CHP demokrasi güçlerini derin bir düş kırıklığına uğrattı, faşist cepheyi her zamankinden daha kararlı ve cüretkâr duruma getirdi. CHP politikası faşist terörü tırmamıştır. Ancak bu tırmamışın doruğu vardığı dönem, 12 Eylül darbesiyle sonuçlanan sekiz aylık AP iktidarı dönemidir.

Evet, 1950'li yılların sonlarından itibaren uygulanmaya konmuş olan emperyalist taktik doğal sonucuna vardı. Türkiye, emperyalist odakların denetiminde silah kaçakçılığının ve buna bağlı uyuşturucu maddeler kaçakçılığının neredeyse dünya merkezi durumuna geldi. Silahlı kimseler oluşmuştu, devlet mekanizması artık işlemez haldeydi. Yıllar boyu uygulanan taktik işbirlikçi kapitalistler sınıfının

çıkarlarına hizmet etmiş, devrimci hareketi oyalamış ve kendileri bir on yıl kazandırmıştı ama bu arada burjuva devlet güne gitmek teydi. Belli bir noktadan sonra uygulanan taktik egemen güçlerin çıkarlarına ters düşmeye başladı. Burjuva devletin varlığı tehlikeye düşüyordu. Ülke, nasıl sonuçlanacağını bilmedikleri bir iç savaşın eşiğine varmıştı.

İşi iç savaşa vardırmak onlar için çözüm değildi. Türkiye'de bağımsızlık ve demokrasi güçlerinin faşist cepheden çok daha güçlü olduğunu hiçten içe biliyorlardı. Böyle bir durumda Türkiye solunda birleşme zorunlu hale gelecek ve CHP tabanının (hatta MSP tabanının da) demokrasi güçlerine katılmasıyla oluşacak anti-faşist cephe ağır basacaktı. Böyle bir durumda ne silahlı kuvvetlere ne de polisin bütünüyle güvenemezlerdi.

12 Eylül darbesini planlayan ve uygulayan odaklar emperyalizmin çıkarları açısından akıllıca bir yol seçmişlerdir. Yenilgilerle sonuçlanacak bir iç savaşa varmakta olan anarşiyi tırmadan taktiklerinden zamanında vaz geçtiler, darbeye baş vurdular. Fazla afişe olmuş MHP'yi de feda ederek burjuva yasalarını yansız bir görüntü ile uygulayacak bir askeri yönetimi başa geçirdiler. Böylelikle yasaları uygulanabilir hale getiriyorlar burjuva devleti kurtarmış oluyorlardı.

Şu da bir gerçek ki askeri darbe de egemen güçler için kalıcı çözüm getirmedi, getiremez. Türkiye'de bağımlı kapitalizmin bunalım döngüsüne derindir ki, sistemin çarklarını döndüremez duruma düşmüşlerdir. IMF reçeteleri uyarınca izlenen iktisadi politika da fiyos ile sonuçlanmaktadır. Ülke daha derin bir bunalıma sürüklenebilmektedir. Bir Bir avuç sömürücü ve asalak dışında toplumun tüm kesimlerini karşılarına aldılar. Çıkmazdadırlar. Bu kez 12 Martta olduğu gibi Demirel - Ecevit tahtirevallisini yeniden kurarak içi içinden sıyrılma olanakları da pek yoktur. Bağımlı kapitalizmin siyasal üstyapısının unsurları olan partilerin artık ipliği paze çıkmıştır.

Türkiye 'de açık faşizme son verilecek ise, bu 11 Eylülle gerçekte değil, 1950'lerin Filipin demokraciliğini yeniden hortlatarak değil, bu ancak ulusal demokratik güçlerin gahlanışı ile, bu güçlerin bağımsızlık ve demokrasi 'ye doğru ileri atılması ile olacaktır. Burada belirleyici rolün proleter devrimcilerine düştüğüünü bilelim.

Tarihin çarkı herşeye karşın ileriye doğru dönüşünü sürdürüyor. Faşist darbeler bu dönüştü durduramıyor. 12 Mart 1971'in arife de işbirlikçi sermayenin baş temsilcisi olan parti(AP), kırsal bölgelerde büyük etkinliğe sahip olmakla kalmıyor, işçi sınıfının yoğun bulunduğu merkezlerde işçi oylarının büyük çoğunluğunu toplayabiliyordu. O dönemde ~~maa~~ Türkiye'de sosyalizm daha çok aydınların ve öğrenci gençliğin davasıydı. 12 Mart döneminde üç yıllık açık faşizm uygulaması sonucu işçi sınıfı belli bir bilinç düzeyine varmakla kalmadı, bu dönemi izleyen yıllarda tüm hatalarımıza karşın, çağımızın devrimci düşüncesi Anadolunun en uca dağ köylerine kadar ulaştı. Besbelli ki 12 Mart tarih çarkının ileri doğrultuda dönüşünü durduramadı. 12 Eylül hiç durduramayacak. Durduramıyor. Öyle ki bugün Türkiye'de demokratik güçler tüm faşist baskılara karşın ^{potansiyel olarak} her zamanından daha güçlüdürler. Bu potansiyel gücü harekete geçirebilir faşizmi yenebiliriz. Yeter ki tarihten gereken dersleri alabilelim, yeter ki emperyalizmin oynadığı oyunları, bundan sonra oynayacağı oyunları, devrimci uyanıkla doğru teşhis edebilelim, yeter ki, en iyi niyetlerle de olsa oyuna gelmekle devrimci güçlerin birliğine engel olduğumuzu kavrayabilelim. Yeter ki adına lâayık proleter devrimcileri olarak oruz oruza vererek tarihsel anın emrettiği örgütlenmeyi gerçekleştirecek emekçi yığınları seferber edebilelim. Tarihsel anın emrettiği mücadele biçimini doğru saptayabilelim ve bu mücadeleyi hakla verebilelim.

Bunu sahte demokrasinin yozlaştırıcı ortamında yapamadık. Faşizmin yaygın ateşi altında belki de daha kolay bağarılı olacaktı.

Söz konusu olan her türlü saplantı ve alışkanlıktan uzak sorumlu proleter devrimcileri olarak Türkiye solunda sağlan ne varsa birleştirmektir. Bir yandan anti-faşist cepheyi olanca genişliğiyle kurmak için tüm yurtseverlerle ortak çalışmalara girişirken, buna paralel olarak proleter devrimcilerin siyasal örgütlenmesidir, adına lâayık bir proletarya partisinde kilit noktalar proleterlerin tutması gerektili hiç değilse işçi sınıfı kökenli militanların tutması gerektiğini bilerek.

15-16 Haziran 1970'den son Türkiye direnişine kadar varan gelişme, Türkiye işçi sınıfının ne denli hızlı bir bilinçlenme süreci içinde olduğunu gösterir. Bugün egemen güçler eski Filippi demokrasiciliğini oynatıyor ve askeri darbeden medet umma çaresizliği içindeyse, toplumu içine sürükledikleri bunalıma çözüm

getiremez durumdaysalar, bu, herşeyden önce, dünya oranla çok daha yüksek bir bilinç düzeyine ulaşmış olan işçisiyle, köy emekçisiyle Türkiye'nin eski Türkiye olmayışındandır. Toplum olarak çekilen sancılar, devrimde gebe bir toplumun sancılarıdır. Bu acılı günle örgütlü işçi sınıfının, tüm emekçi yığınları harekete geçirerek tarihsel gelişmeye ağırlığını kocaya mutlu günlerin müjdecisidir.

İşçi sınıfının toplumda en devrimci güç, temel güç olarak devrimde fiilen önderliğinin zorunlu ve kaçınılmaz olduğu yolundaki ilke, Türkiye'de şimdiden, en ufak kuşkuyla yer bırakmayaacak biçimde kanıtlanmıştır. Bu durumda, 1960'lerde, işçi sınıfımız henüz daha geri bir bilinç düzeyindeyken, o dönemin geçici güçler dengesinde bir yansıması olan, tarihsel perspektiften yoksun bazı tezler tarihimize tarafından da yalanlanmış bulunuyor.

Evet, Türkiye'de devrimci örgütlenmede bilinçli işçilere başrol düşüyor. Emperyalizmin dayatması sendikacılığın ürünü olan unsurlar değil, hareket içindeki devrimci işçilere, özellikle fabrikada tozğân başındaki bilinçli işçilere.

Hareket içinde işçi bilinçleştici rol oynadığı ölçüde proleter devrimci ilkeler çevresinde birlik doğrultusunda ilerleneler kaydedilecektir. İşçilikten gelme devrimcilerin ağır basması, tüm emekçilerinde örgüte saygınlık kazandıracaktır. Bugün bu çevreleri aydınlarla karşı haklı bir tartışma içinde olduğu bir gerçektir. Köylerde de durum pek farklı değildir. Köyde kuşaklar arası ilişkiler olula gidebilmiş olan yalnızca genç kuşak olduğuna göre, kırsal bölgelerde kuşaklar arası çelişki yer yer siyasal nitelik kazanmıştır. Aynı ayrı sol gruplardan dolikanlıların halktan kopuk sol sekte bağnazlıkları hareketin asıl sahibi olan tarlada çalışan adamı olumsuz bir tartışmaya itmiştir. Bu durumda emekçi köylüyü harekete geçirebilecek yetenekte olgun unsurlar çok kez pasif kalmaktadır. Oysa sorun bu halk liderlerini devrimci eyleme kazanmaktır. Bu durumu yalnızca yığınların bilinçsizliği olarak yorumlamak, bizi kendimizi değil, emekçi halkı, yani objektif gerçeği eleştirmeye götürür ki bu marksist bir tutum olmaz.

Öğrenen güçler bu gerçekleri biliyorlar. (nun için genç devrimci aydınlarla emekçiler arasında, özellikle işçiler arasında türlü yöntemlere bağ vurarak uğurumlar açma çabası vardır. Çok iyi bir gençlik eğitimi öğrenci yada üretim dışı gençlik kesimi devrimci olarak ve bunlar çeşitli sol örgütler içinde yer alsalar ülkede fazla bir şey değişmez. Ama işçi sınıfının ufak bir yüzdesi devrimci militan bilinçine ulaşarak kendi siyasal örgüt çatısı altında birleşip harekete geçti mi, Türkiye'de güçler dengesi değişir.

İşçi nüfus, hızlı kentleşme, bağımlı kapitalizm koşullarında gerek sanayileşmeye geçiş, dolayısıyla durmadan büyüyen bir işçiler ordusu, her yıl üniversiteler kapılarında dört-yüzbin gençleri çeviren, burjuva bir eğitim sistemi gibi etkenlerin bir araya gelmesiyle Türkiye'de bugün ayrı bir zümre olarak ele alınması gereken milyonu çok aşkın eğitim ve üretim dışı bir gençlik kesimi meydana gelmiştir. Bağımlı kapitalizmin yan ürünü olan bu kitlenin büyük bölümü orta ve yüksek eğitim kurumlarıyla şu ya da bu biçimde ilişkilidir, ya da bu ilişki üzerinde beklidir. Bunların esas uğraşı öğrencilik değildir. Bunlar Emekçi de değildirler. Bağımlı kapitalizm bu gençlik kesimi önünde tüm kapıları kapatmıştı işsiz güçsüz, bunalım içinde burjuva kitle hızla politikleşmiştir. İsyen duygularıyla doludur. Bu kitlenin önemli bir kesimi ayrı ayrı sol gruplar içinde yer alıyor. İmperializme yakın olanları faşizm için kolay avdır. Bu zümreden gençler için bir sol gruba katılmak, yaşamının anlam kazanması ve bir ölçüde bunalımdan kurtuluş olmuştur.

Sol gruplardan birine katılmak yalnızca manevi bakımdan değil, maddi bakımdan da kurtuluştur. Devrimcilik binlerce genç için geçim sağlayan bir uğraş haline almıştır. Profesyonellik çölyesine yaygındır. Canımız dünyanın hiçbir yerinde profesyonel devrimciler sayısı bizdeki kadar olmamıştır. Bu, "Ne Yapmalı" da yarıyılan savunulan profesyonel devrimcilik ilkesinin yozlaştırılmasından başka şey değildir. Bu durum, genellikle, emekçi kitlelerle devrimcilerin kaynaşmasına değil, kitleden kopukluğa ve disiplinsizliğe neden olmuştur.

Sol militan grupların tabanını genellikle bu gençlik kesimi oluşturmıştır. Bu gruplar içinde çemberi yaparak işçilere, köy emekçilerine ulaşmak için çaba harcayanlar elbette ki vardı. Ancak bazı istisnalar dışında bu çabalarından önemli sonuç alınamamıştır. İşçi sınıfının devrimci partisini önde gelen görev saymak kolaydır, bu doğrultuda yalın olarak, söz konusu gençlik kesimini bilinçlendirmek ve örgütlenmek, böylelikle anti-faşist cepheyi güçlendirmek elbette ki gereklidir. Ancak şu da bilinmelidir ki bu kesimi örgütlenirken sol militan gruplar kurmak başka şeydir, proletar devrimci siyasal örgütü yaratmak başka şey. Azınlıkların söz konusu gençlik kesimi, sınıfsal niteliği gereği, üretimdeki işçinin disiplin ruhundan, örgütlenme yeteneğinden yoksundur. Onun devrimciliği derin köpük burjuva isyancılığı izleri taşır. Ve bu

izlerin, esas tabanı bu zümreden oluşan örgütün siyasal çizgisinin şu yada bu biçimde yansımaları kaçınılmazdır. Güçlü bir proletarya partisinin varlığında bu nitelikteki gençlik örgütleri olsa olsa yan örgütler olabilir.

Esas olarak böyle bir tabana dayanan örgütleri proleter devr partinin kurulması yolunda ilk adım olarak değerlendirmek yanlış. Bu yanlış bizi gerçek partiyi yaratma, anti-faşist cepheyi olana genişliğiyle kurma görevimizi savsaklamaya götürür.

Emperyalizmin bu cinsten gruplaşmaları pek tehlikeli saymadık. Giderek Türkiye solunda bu tipten birçok fraksiyonun oluşmasına elverişli ortamı yaratmak, emperyalizmin oyununun bir parçasıdır. Sahte demokrasi koşullarında, bir yandan, işçi sınıfının ekonomik, demokratik mücadelesini ellerinden geldigince sürdürdüler ve ~~faşist~~ sol görünümüne karşın ancak kurulu düzenden az çok bütünleşmiş bir sendikacılığı sineye çekme durumundaydılar. Öte yandan solda örgütlenmenin emekçi tabana dayanmasını önlemek için ve dolayısıyla bölünmeyi kışkırtmak için her türlü baskı ve tertibe bağ vurdular. En korktukları şey, Türkiye solunda sağlam unsurların birleşmesi, işçi ve yoksul köylü sınıflarında kök salmış tarihsel gelişmeyi belirleyici bir örgüt olarak ağırlığını koymasındır. Burada görev yığınları emperyalizmin bu oyununu oynamıyacak bilinç düzeyine ulaştırmaktır. Görev oyunu bozmaktır.

Türkiye'nin içinde bulunduğu özgül koşullar, sosyalist örgütlenmeye özgül nitelikler de atmaktadır dedik. Türkiye ne 1900-1914 İngilteresi, ne 1920-1949 Çin'idir, ne de 1950'lerin Küba'sı. Hologünün Fransa ya da İngilteresi hiç değildir. İthal mallı devrimci örgütlenme ve mücadele yöntemleri bizde geçersizdir. Tehisi kendi eliyle kopacağız, ilacı kendi eliyle bulacağız ve ilacı yutacağız.

Bu durumda, tarihinde gerçek burjuva demokrasisi görmemiş olgörüyecek olan Türkiye'ye gelişmiş kapitalist batı ülkelerine benzetip, örgütlenme konusunda olsun, siyasal çizgi, mücadele taktikleri konusunda olsun ora modalarını, taktik etmeye kalkışan sağ cehennemimizin tutumu ne denli yanlıştır, tarihin bir başka döneminde, başka ülkede, başka koşullarda doğruluğu kanıtlanmış, o toplum o aşamadaki özgül koşullarında kanıtlanmış çözümleri/bugünün Türkiye'sinde uygulamaya kalkışmak o denli yanlıştır.

Bu tutum proleter enternasyonalizmine sırt çevirmek midir? Değildir. Türkiye devriminin çıkarları (bugün dünyadaki bütün devrimler~~in~~ gibi) sosyalist dünya sistemi ile, ulusal kurtuluş hareketleriyle, Batının devrimci işçi sınıfı hareketiyle dayanışmayı emreder. Uluslararası alanda devrimimizin doğal müttefikleri olduğu bir gerçektir. Bu gerçeğe ters düşünme tutum ve davranışları devrimci davaya zarar vermez. hiçbir hizmet olmadığı açıktır. Enternasyalizm bağımsız ve yaratıcı tutumla gerçek yurtseverlikle çelişmez tam tersine.

Sömürülen ülkelerin yakın tarihi bize anti-emporyalist, anti-faşist cephenin kuruluşunda daha geniş bir perspektif kazandırmıştır. Bu tarihsel aşamada ulusal demokratik güçleri harekete geçiren devrimleri gerçekleştiren cephelordur. Geçmişte anti-emporyalist anti-faşist cepheyi genellikle demokratik sınıf ve sınıfların daha önce kuruluş^{olan} siyasal örgütlerinin dayanışması biçiminde dergilemiş olduk. Oysa emperyalizm sömürülen ülkelerde demokratik hakları bağından beri çiğneye devam etmiştir. Bu ülkelerde demokratik güçlerin sınıfsal örgütlenmesi engellenmektedir. Örneğin Türkiye'de biçimsel, ~~aslında~~ de okurak koşullarında da adını lâzım bir işçi sınıfı partisi toplumdaki devrimci potansiyeli seferber ederek politika alanında yerini almadığı gibi, ülkemizde ne köylülük ne de kent küçük burjuva emelçileri kendi partileriyle ve güçleriyle orantılı olarak siyasal yaşamı etkileyememektedirler. Bu durumda milli demokratik cephenin kuruluşunu ilerici güçlerin partilerinin kurulması kadar ertelemek bizi pasifliğe götürür. Cephe ile partinin örgütlenmesi, zorunlu olarak paralellik taşımalıdır. Partinin örgütlenmesinde başarı cephenin kurulmasını kolaylaştıracak, cephenin yaygınlaşması partinin kuruluşu yardımcı olacaktır.

Milli Demokratik Cephenin en geniş kapsamıyla gerçekleştirmesi proleter devrimci hareketin emekçi yığınları bağımsızlık, demokratik siyasal yaşam yolunda seferber etmedeki başarısına bağlıdır. Proleter hareketinin örgütlenmede başarısı Milli Demokratik Cephenin en geniş, en etkin biçimde kurulmasını sağlayacaktır. Bu cepheyi kurmada ve işbirlikçi güçleri tecrüpte başarı/proleter devrimci örgütlenmede etkin elverişli koşulları yaratacaktır. Cepheyi ve partiyi güçlendirme güçleri içtendir. Aramızda Basbelli ki cephenin kurulması, etki demokratik güçlerle paylaşılan kolektif bir sorumluluktur. Örgütün güçlendirilerek tarihsel görevini başarılabilecek etkinliğe kavuşturulması ise yalnızca biz proleter devrimcilerin sorumluluğudur.

Bugünün yeni koşullarında mücadele daha çetin olacaktır. Ama sahte demokrasinin sınırlı özgürlükleri yok edilirken, hiç değilse, oportünizmin her esaidinin türemesine elverişli ortam yok olmuştur. Öte yandan illegal faşist terörün yerini devlet terörünün alması; sol militan grupların büroysel çıkışları da artık görünülmez olmuştur. Evet, bu yeni koşullarda darbeyi tezgâhlayanların iradesi de da Türkiye devriminin yolu daha açık ve belirgin görülmüş hale gelmiştir.

Bugün Türkiye devrimcileri, bu gerçeklerden hareket ederek, izleyecekleri yolu belirlemek göreviyle karşı karşıyadırlar. Bu görevin yerine getirilmesinde tarihten ders alma potansı, ilkel bağlılık, yaratıcı tutum, devrimci uyanıklık şarttır. Bu yol politika çalışmanın öncelik ve ağırlık taşıyacağı bir yoldur. Yeni koşullar yeni mücadele biçimlerini ve bunlara uygun örgütlenmeyi dayatıyor. Birlik için dün göre daha elverişli bir ortama girdik. Türkiye faşizmin kurallı ve kurtulacak ve bu ülkede bağımsızlık ve demokrasi gerçekleşecekse, ki gerçekleşecektir, Türkiye sömürsüz bir toplum olma doğrultusunda yol alacaksa, ki öyle olacaktır, bu, Türkiye'nin milli demokratik güçlerinin fuhlan devrimci şahımları ile olacaktır. Bu şahımların örgütlenmesinde baş sorun proleter devrimci hareketimizdir.

Kentlerde işçilerin, kırsal alanlarda köy erbablarının kilit noktaları tutacağı, tarihsel koşulların dayatacağı her tür mücadele biçimine yatkın kadrolardan oluşan işçi sınıfının ve öksül köylülüğün partisi, ve örgütlenmesinde baş rolü bu parti aynadan geniş ulusal demokratik sınıf ve sınırları kucaklayan proleter devrimcisinin yanında radikalini de, laikini de dinci de bir safta birleştiren Milli Demokratik Cephe: İşte budur em- lizmi ve faşizmi yenecek olan örgütlenme. Budur ulusal bağımsız ğı ve gerçek demokrasiyi gerçekleştirecek, Türkiye toplumunu s- yalizme götürcek olan örgütlenme.

NOT: Bu yazı bir taslaktır. Türkiye solunda birlik sorununun tartışılmasında yardımcı metin olabileceği düşüncesiyle kaleme alınmıştır.